

Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

оннай 1921 оной ябриин 21-нээ гарана | № 261 (14281) | 1973 оной ноябриин 4, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ҮХЭД! ЯРУУНЫН ҺААЛИШАДАЙ ҮСХЭЛЫЕ ХАЛУУНААР ДЭМЖЭЕ!

КПСС-эй ОБКОМДО, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Яруунын аймагай колхоз, совхозуудай һү һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй социалис уялга тухай

эдеэ ехээр абаха, гүрэн гээр худалдаха тушаа аймагай колхоз, совхо- һү һаалиин фермэнүүдэй рилэгшэдэй социалис уял- гадаба.

1973—1974 онуудай үбэлжэлгын үедэ үнеэдэй һү шэмые дээшэлүүлжэ, сагаан эдеэ ехээр абаха, гүрэндэ худалдахын түлөө һү һаалиин фермэнүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ КПСС-эй райком, аймгүйсэдкомууд колхоз болон совхозуудай партийна организацинууд, хүтэлбэрилэгшэд уялгалагдаа.

Һү ехээр абахын, гүрэндэ худалдаха талаар абаһан социалис уялгануудаа колхоз, совхозуудай коллективүүдэй хэр дүүргэжэ байһаниие саг үргэлжэ харуулха гэжэ республикын, аймагуудай газетэнүүдэй редакцинуудые, республикын Министрнүүдэй Соведэй телевидениин болон радио-дамжуулгын комитет уялгалагдаһан байна

РУУНЫН АЙМАГАЙ КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ҺҮ ААЛИИН ФЕРМЭНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГА

ажалай продуктнуу- ээр абаха, гүрэндэ ху- талаар абаһан уял- түсэбөө амжалтатай- үргэхын тула Бүхэ- социалис мүрысөөн- сожо, Яруунын ай- колхоз, совхозуудай зарим тэды үрэ лаа.

ша оной юһэн һарын Яруунын аймаг рес- ынгаа социалис мү- нэ нэгэдэхи һуури байна. Яруунын сов- 4-дэхи отделениин ив Бүхэсоюзна со- мүрысөөндэ һайн үрэ лажа, КПСС-эй обко- республикын Министр- Соведэй, облпроф- дамжуулгын Улаан үртөө, мүн СССР-эй ажахын министерст- өө ажахын болон бэ- й хүдэлмэришэд, ал- шадай профсоюзай Хүндэлэлэй грамота аймагай олохон түрүү правительствын үн- галнуудта хүртэбэ. ын малшад туйлаһа- һаагаа амархагүй, байһан үбэлжэлгын өө ехэ амжалта туй- түлөө тэмсэхээр эрид шиидэнги. Тиимэ үрэ дүн туйлаха арга боломжо ажахы бүхэндэ бии. Мүнөө нёдондонойхидо орходоо ниитын адууһа мал үбһэ тэжээлээр һурагтүй һайнаар хангагданхай. Аймаг дотор 150 мянган центнер үбһэн бэлэдхэгдэнхэй, нёдондонойхидо орходоо 1,5 дахин ехэ зелёнко, һолоомо, 1,4 дахин ехэ силос, 6 дахин ехэ сенаж дарагданхай.

Энэ жэлдэ 1000 үхэрэй байха үнеэдэй 4 шэнэ байра баригдаа. 500 малай хашаа шэнээр шэнэдхэгдэн заһабарилагдаа, досоохи ажал ехэтэй хүдэлмэриие оньһожоруулха түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо. Үбэлжэлгын эхилхэһээ урда үхэр малай бүхы байранууд һайнаар заһабарилагдаһан байна.

Эдеэ хоолой зүйлнүүдые саашадаа улам ехээр абахын тула социалис мүрысөөндэ оролсожо, һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд 1974 оной IV кварталда бүхыдөө 15,1 мянган центнер һү гүрэндөө худалдаха уялга абаа. Байгша ондо бүхыдөө 84,3 мянган центнер гэхэ гү, али урид абаһан уялгаһаа 9,5 мянган центнерээр ехэ һү худалдаха болоно.

Байгша оной IV кварталда, 1974 оной түрүүшын хахадта — үнеэдэй байжа эдеэлхэ юһэн һара соо 74 мянган центнерһээ бага бэшэ һү һаажа, тэрэнэй 62 мянган центнерыень гүрэндэ худалдаха гэхэ гү, али үнгэрһэн үбэлжэлгынхидэ орходоо 11 мянган центнерээр ехэ һү тушаахабди.

Яруунын совхозой һаалиин фермын (бригадирынь Г. Б. Мухарханов) һаалишад үбэлжэлгын юһэн һара соо үнеэн бүриһөө 2000 килограммһаа бага бэшэ һү һааха уялга абаа. Аймагай түрүү һаалишад М. Ж. Батомункуева, Х. Д. Эрдынеева (Яруунын совхоз) энэ үе соо үнеэн бүриһөө — 2400 килограмм, Х. Г. Митыпова («Победа» колхоз), М. М. Бурлакова («Юбилейный» совхоз) гэгшэд үнеэн бүриһөө — 1600 килограмм һү һааха уялга абанхай. «Победа» колхозой Хангирай фермэ (бригадирынь А. Д. Доржиева) үнеэн бүриһөө 1500 килограммһаа бага бэшэ, Нарһатын совхозой фермын коллектив — 1440 килограммһаа бага бэшэ һү һаахабди гэжэ уялга абаһан байна.

Үнеэдэй һү шэмые эрид дээшэлүүлжэ шадабал, сагаан эдеэн ехээр абтаха зэргэтэй. Тиимэһээ бидэ үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүхэнэй һү шэмые 180 килограммһаа бага бэшээр дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэбди. Тиигэхын тула үнеэдые һайнаар эдеэлүүлжэ, харууһалжа, зүбөөр һаахабди. Үхэрнүүдтэ үбһэ тэжээлыень зоотехническэ заабариин ёһоор табигдаһан рационоор, тэрээндэнь белок, минеральна болон витаминтай зүйлнүүдые холилсожо эдюулхэбди. Бүхы бүдүүн тэжээл заабол хэршэгдэжэ, буйлуулагдажа эдюулэгдэхэ юм. Малай тэжээл буйлуулха 29 кормоцех, тэжээлэй 11 агрегат, үбһэ тэжээл хэршэхэ 12 машина хүдэлжэ байна.

Һү ехээр абахын тула үнеэдые хаһа сагтань олошоруулха гээшэ ехэхэн удха шанартай байһые һайн ойлгонобди. Тиимэһээ аймагаймнай малшад ерэхэ жэлэй январиин 1-дэ һаалиин малые 6100 толгойдо хүргэхэ гэхэ гү, али үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо үнеэдэ 900 толгойгоор олон болгохо гэжэ шиидээ.

Һаалиин фермэнүүдэй малшадай оролдолгоһоо гансашье һүн ехээр абтаха бэшэ, мүн шанарынь һайжаруулагдаха зэргэтэй. Энээн дээрэһээ үнеэдые һааха бүхы заабариие наринаар сахиха, ариг сэбэрые сахилгын эрилтые бүри дээшэлүүлхэ, тиигэжэ гүрэндөө имагтал эрхим шанартай һү худалдахын түлөө тэмсэхэбди.

Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зооветмэргэжэлтэд ехэхэн харюусалгатай байна. Аймагай зоотехнигүүд, ветврачнууд малшадай дунда зоотехническэ һуралсал саг үргэлжэ эмхидхэхэ, үйлэдбэридэ эрдэм ухаанай, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ, эхэ мал үрэжүүлхэ хүдэлмэриие һайнаар табиха, үсхэбэридэ табигдаха тугалнуудые зүбөөр харууһалха хэрэгые хүтэлбэрилхэ болоно. Социалис мүрысөө ашаг үрэтэйгөөр дэлгэрүүлхын тула ажахынуудта мүрысөөнэй гурим зохёогдожо, малшадые материальна, моральна талаһаань урмашуулха хэмжээнүүд хараалагдаа.

Яруунын колхоз, совхозуудай малшад эндэ дээрэ дурсагдаһан уялгануудые бэедээ абаад байхадаа, үбэлжэлгын үедэ һү ехээр һаахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэел гэжэ республикынгаа һаалиин фермэнүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандана.

Яруунын аймагай колхоз, совхозуудай фермэ, бригадануудай суглаанууд дээрэ энэ социалис уялга зүбшэн хэлсэгдэжэ, баталагдан абтаа.

ЭБ НАЙРАМДАЛТА БУХЫ ХҮДЭЛӨӨНҮҮДЫЕ НЭГЭДҮҮЛХЭ ХҮСЭТЭ ТҮЛХИСЭ

КОНГРЕСС МОСКВА 1973

ябриин 25—31-дэ болоһон Эб най- дуратай хүсэнүү- дэлхэйн конгресс хүдэлөөнүүдэй згэл үргэн ехэ ху- болобо. Энэ суг- уласхоорондын 120 олон 143 оронуудта- 00 гаран националь- болон хүдэлөөнүү- өөлэгшэнэрые нэгэд- байна.

он үдэрэй туршада этэй тааруу хөөрэл- оршон байдалда үн- һэн залан сэхэ зүб- олсэлгэнүүд мүнөө шухала, орёо асуу- ые али бүхы тала- зүбшэхэ арга олгоо ммюнике соо онсолон гдэнэ.

лхэйн конгресс ха- лан тайбан бай- ижүүлэн батадха- түлөө арадуудай тэм- шухала болоо. Тон зын политическэ бо- сад бүхы үзэл һа- ые баримталдаг эм- бэе бэеэ урданай- һайнаар ойлголсожо, холбоогоо үргэдхэ- тэнь конгресс сэг- ехэ туһа нэмэри

й үедэ уласхоорон- ондо үзэгдэжэ бай- олон үйлэ хэрэгүүд ой сэдьхэл зүрхэндэ байдал түрүүлжэ, тэ- зоригжуулна. Үнгэ- дайнда орходоо ай- муухай хойшолон- байха һүйдхэлтэ шэ- аюулай холодожо шэнжэнүүд дэл- доохи дайнай һүү- ааха түрүүшынхеэ байна. Эбтэй ам- зэргэ оршохо гэһэн улам олон прави- ууршье, мүн юрын болон хүнүүд ба- болонхой. Ара- ехэ амгалан, аюул- тухай оролдолго өөхэн томо гүрэ- зэрэг байха ёһогүй гэжэ улам олон хүнүүд ойлгодог болоод байна. Тиимэһээ ехэшье, дунда зэргыншье, багашье гүрэнүүд, элдэб бүлэглэлнүүдтэ, бүлэгүүдтэ ородогшье ородоггүйшье гүрэнүүд, түгшүүрилтэ байдалые улам ехээр һуларуулха хэрэгтэ тон эдэбхитэйгээр оролсодог боложо байна.

Гэбэшье мүнөө үедэ боложо байгаа нилээд олон ушар хэрэгүүд хүн зоной һанаа зобооно. Дэлхэйн нэгэ хубида түгшүүрилтэ байдалай һуларжа байхадань, харин нүгөө хубидань шахардуу шанга байдал тогтожо, ээрхэг түримхэй ябуулга үйлэдэгдэжэ, энэнь уласхоорондын харилсаанда заатагүй тон хорото муухай нүлөө үзүүлнэ. Галзуу түргэнөөр буу зэбсэг бүтээхэ ябадалые аалидхаха тушаа хэгдэжэ байгаа хүсэлэл оролдолгодо сэрэгэй-промышленнэ комплекснууд, дай жүрөөдэһэн, нюуса далдагүй фашис болон расистска гурим баримталагшад үшөөл нилээд ехэ эсэргүүсэлтэ үзүүлнэ. Колониализмын һандараан һалажа байгаашье һаань, тэрэ элдэб түхэл маягаар үшөөл олон газарта үзэгдэжэ, арадуудай бэеэ даанхай байдалтай байха, өөһэдынгөө оронуудта бүрин эрхэтэ эзэд байха зайлашагүй эрхыень хаһадаг байна. «Хүйтэн дайе» һэргээхэ, тиигэжэ һүүлэй үедэ уласхоорондын байдалда үзэгдэжэ байгаа һайн ябуулгануудта һаад тойбо татаха гэһэн һэдэлгэнүүд гаргагдана.

Иимэ эрхэ байдалда эб найрамдалда дуратай хүсэнүүд олонитын һанамжын нүлөөе ашаглан юу хэжэ шадахаб, юу хэхэ ёһотойб гэжэ бидэнэр хамтаараа бодомжолообди гээд саашадаа коммюнике соо хэлэгдэнэ. Бидэниие илгаатай болгодог зүйлнүүдые орхижо, амгалан, аюулгүй байдал тээшэ дабшаха ябадалда туһа хэхын тулада эдэбхитэйгээр, эбтэй эетэйгээр оролдохо шухала гэһэн тобшолол хээбди. Конгрессэй 14 комиссинууд аша үрэ ехэтэй хүдэлмэри хэжэ, тэндэ хэгдэһэн зүбшэн хэлсэлтэнүүдэй һайн үрэ дүнгүүдые согсолоод, гол шухала асуудалнуудта яажа хандаха тухай тобшололнуудые хэбэ. Эдэ асуудалнуудай амжалтатайгаар шиидхэгдэбэл, манай зуунай далаад онуудта туйлагдаһан амжалтанууд бүмбэрсэг дэлхэй дээрэмнай бата найдамтай энхэ амгалан байдал хангаха арга олгохо гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

Удаадахи асуудалнууд илангаяа ехэ удха шанартай гэжэ тоолонобди.

Амгалан тайбанаар зэргэ оршон байха, дэлхэйдэхи аюулгүй байдалые сахиха тухай асуудалаар хэлэбэл, али бүхы янзын социальна байгуулалтатай гүрэнүүд хоорондоо амгалан ёһоор зэргэ оршон байха гэһэн гол бодолые хаа хаанагүй мэдэржэ, тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлэнгүйгөөр эб найрамдал тогтоохын аргагүй гэжэ коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ.

Эбтэй эетэйгээр зэргэ оршон байха ябадал арад бүхэндэ өөрынтөө ойроо хүртэшэгүй хилэ дотор бэеэ даанхай, бүрин эрхэтэйгээр ажаһууха арга боломжо олгохо, тэрэшэлэн энээнэй үндэһөөр али бүхы талаар харилсаа болбоо хүгжөөхэ арга олгохо. Эдэ бүгэдын ашаар эб найрамдалай болон социальна дэбжэлтын аша туһада арадууд улам ехэ холбоо харилсаатай болохо юм.

Амгалан тайбанаар зэргэ оршохо гээшэ үнэн зүб бэшэ ябадалтай эбсэхэ гэһэн бэшэ. Тад һөөргэ, тэрэ хадаа ээрхэг түримхэй ябуулганuудта хатуу харюу үгэхэ, өөрынгөө политическэ болон экономическа сүлөөрэлгын түлөө, социальна дэбжэлтын түлөө али бүхы аргаар арадуудай тэмсэхэ эрхэтэй байһые, гадаадаһаа ямаршье хамааралсалгагүйгөөр өөрынгөө хуби заяа сүлөөтэйгөөр һунган шиидхэхэ эрхэтэй байһыень гэршэлхэ юм.

Амгалан тайбанаар зэргэ оршолго гүрэнүүдэй хоорондын харилсаанда хүсэ баримталхагүй гэжэ хараална. Мүн арсалдаан болон зүрилдөөтэ зүйлнүүдые элдэб олон аргаар үнэхөөрөө амгалан ёһоор шиидхэхые хараална. Аюулгүй байдалай политическэ, экономическа, социальна, соёл культурын болон оюун ухаанай найдалга найдабаринуудай байгуулагдаал һаань, бэе бэедээ харша сэрэгэй-политическэ бүлэглэлнүүдтэ дэлхэйн хубааралаад байһые гансал энэ үндэһөөр зайсуулха, сэрэгэй түгшүүрилые һуларуулха бусад шухала асуудалнуудые шиидхэхэ арга олдохо юм. Энэ талаар ООН дэлхэйн аюулгүй байдал хангаха үрэ ехэтэй зэбсэг боложо шадаха байна.

Вьетнам арад илалта туйлажа, тэрэнь Парижда хэлсээгээр батадхагдаа. Мүн Лаос арад илалта туйлажа, тэрэнь Лаос тухай хэлсээн болон протоколоор батадхагдаа. Эдэ хадаа патриотическа хүсэнүүдэй ехэ амжалтанууд боложо, нилээд ехэ буулта хэхыень Америкын империализмые баадхаһан, дэлхэйн энэ хубидахи байдалые үнэн зүб политическэ ёһоор гуримшуулха арга зам нээһэн байна гэжэ **Индохитад тухай** бүлэгтэ хэлэгдэнэ гээд коммюнике соо онсолон тэмдэглэгдэбэ.

Гэбэшье эдэ арадуудай ниитэ дайсаниинь өөрынгөө хорото ябуулгаһаа арсаагүй, Камбоджодо дайн үшөө үргэлжэлһөөр байна. Сайгоной захиргаан, Лаосой харгис хүсэнүүд гар табигдаһан хэлсээнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ һаад тойбо татаха гэжэ США-гай туһаламжада түшэглэн бүхы шадалаараа оролдоно.

Элдэб эрхэ байдалда өөрынгөө бэеэ даанхай байдал болон эб найрамдалай түлөө тэмсэжэ байгаа Лаос, Камбоджо болон Вьетнамай арадуудта дэмжэлтэ үзүүлхын тулада шухала хэрэгтэй бүхы ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ ёһотой.

Һаяхан **Дүтын Зүүн зүгтэ** сэрэг дайн гэнтэ соробхилон һүжэржэ, дэлхэйн энэ хубидахи байдалые удаан саг соо амгалан ёһоор гуримшуулангүй байха гээшэ ямар ехэ аюултайб гэжэ айхабтар хүсэтэйгөөр дахин гэршэлэн харуулба. Эндэхи аюулта байдал юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, Израиль саг үргэлжэ ээрхэг түримхэй ябуулга үйлэдэжэ, эб найрамдалда аюул ушаруулна. ООН-ой шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэһээ Израиль саг үргэлжэ арсажа, араб газар нютагуудые эзэмдэжэ үргэлжэлһөөр байна. Израилиин иимэ эбсэшэгүй байха гээшэ мүнөөнэй үедэ ямаршье амжалтада хүргэхэгүй гэжэ һая болоһон дайн харуулаа. Аюулгүйн Соведэй һүүлшын шиидхэбэринүүд мүн лэ иимэ һанал бодолой үндэһөөр абтажа, мүнөөнэй уласхоорондын байдалда хүсөөр булимтаралгые хуулита болгохо гэһэн ябадал огто байха ёһогүй гэжэ гэршэлбэ. Эдэ шиидхэбэринүүд Дүтын Зүүн зүгтэхи шахардуу шанга байдалые дары сагтань үнэн зүб ёһоор гүйсэд гуримшуулха бодото зам заагаа. 1973 оной октябриин 22, 23 болон 25-да ООН-ой Аюулгүйн Соведэй абаһан тогтоолнуудые дары сагтаа дүүргэхэ, ООН-ой Уставай гол ёһонуудай, мүн ООН-ой Аюулгүйн Соведэй 242-дохи дугаарай тогтоолой эрилтын ёһоор, Израиль эзэмдээд байһан араб газарнуудһаа сэрэгээ бултыень гаргаха, тэрэшэлэн эндэхи нютагуудай бүхы гүрэнүүд болон арадуудай хуулита эрхэ, аюулгүй байдалые лаб батаар хангаха тушаа найдуулга бии болгохо гээшэ тэндэхи байдалые гуримшуулха үндэһэ һуури мүн болоно. Тэрэ тоодо, мүн Палестинын араб арадай эхэ орондоо бусаха, ООН-ой тогтоолнуудай ёһоор бэеэ тодорхойлхо эрхэ хангагдаха ушартай.

Европодо аюулгүй байдал хангаха, харилсаа холбоо хүгжөөхэ асуудалаар коммюнике соо юун гэжэ тэмдэглэгдэнэб гэхэдэ, Европодохи байдалые һайжаруулха талаар туйлагдаһан амжалтанууд бүхы дэлхэйдэхи уласхоорондын харилсаа һайжаруулха хараа шугамай үргэлжэлэл болоно. Мүн тэрэшэлэн Европын байдалые һайжаруулгада эсэргүүсэлтэ хэхэ ябадал дэлхэйн бүмбэрсэгэй бусад хубинуудтахи зүришэлдөө хёмороонууд болон түгшүүрилнүүдтэй нягта холбоотой.

Европын аюулгүй байдал хангаха ябадалые түргэдхэн хүгжөөхын тулада али бүхы шухала хэмжээнүүдые бэелүүлжэ, энээниие удаарууллха гү, али буруу һүргэхэ гэһэн һэдэлгэнүүдтэ харюу үгэхэ хэрэгтэй. Энэ болбол эб найрамдалда айхабтар шухала хэрэг байһан тулань гансал правительствэнүүд бэшэ, мүн арадууд өөһэдөө, тэрэшэлэн Европо түбиин элдэб ниитын эмхинүүд улам эдэбхитэй хүсэлэл оролдолго гаргаха ёһотой. Тусхайлбал, Европодохи аюулгүй байдал болон харилсаа холбоон тухай асуудалаар боложо байгаа зүблөөнэй түгэсхэлэй данса документнүүдтэ тодорхой болзор соо эгээн дээдэ тушаалтанай зүгһөө гар табигдахын хойноһоо тэмсэхэ, тэрэшэлэн энэ эхилээд байһан хэрэгые хүгжөөжэ, лаб найдамтайгаар үргэлжэлүүлхэ саг үргэлжын орган бии болгохые туйлахын түлөө оролдохо шухала.

Сэрэгэй түгшүүрилые һуларуулха ябадалда орходоо политическэ түгшүүрилые һуларуулха хэрэг мүнөө түрүүн бэелүүлэгдэжэ байна. Гэбэшье эдэ хоёр хоорондоо нягта холбоотой. Тиимэһээ Европодо галзуу түргэнөөр буу зэбсэг бүтээн гаргаха ябадалые болюулха тухай, Европын түбтэ национальна болон гадаадын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тоое хороохо тухай хэлсээ ойрын сагта туйлахын түлөө тэмсэхэ шухала.

Ээрхэг түримхэй ябуулга эрхилхэ гэһэн империалис политика, мүн азиинхидые азиинхидта тухирха гэһэн хорото ябуулга түбхын түрүүндэ **Азидахи амгалан тайбан, аюулгүй байдалда** һаалта

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

ТОДОР ЖИВКОВ МОСКВА ЕРЭБЭ

БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живков КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй уряалаар хани ёһоной албанай хэрэгээр ноябриин 2-то Москвада ерэбэ. БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо П. Кубадинский, БКП-гэй ЦК-гай гэшүүн, НРБ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр П. Младенов, БКП-гэй ЦК-гай гэшүүн, НРБ-гэй арадай оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо А. Семерджиев, БКП-гэй ЦК-гай гэшүүн, Болгариин Уран зохёолшодой холбооной түрүүлэгшэ П. Зарев, БКП-гэй ЦК-гай гэшүүн, БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретариин туһалагша М. Балев гэгшэд Т. Живковтэй хамта ерэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо С. Б. Ниязбеков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо М. А. Лесечко, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд Б. П. Бугаев, М. Н. Пегов, К. В. Русаков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат С. К. Цвигн болон бусад тусхай тушаалтад НРБ-гэй ба СССР-эй гүрэнэй тугуудай хиидхүүлэн намилзуулагдаһан аэродром дээрэ болгар хани нүхэдөө угтаба.

НРБ-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Д. Жулев, МНР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Х. Банрагч угтагшадай дунда байлсаа.

(ТАСС).

ХАНИ ЁҺОНОЙ УУЛЗАЛГА

Советскэ Союзай Болгариин Арадай Республикын партийна ба гүрэнэй ажал ябуулагшадай хоорондо хани ёһоной уулзалга 1973 оной ноябриин 2-то Кремль соо болобо.

Совет талаһаа — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша К. В. Русаков;

болгар талаһаа — БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков, Политбюрогой гэшүүн, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо П. Кубадинский, БКП-гэй ЦК-гай гэшүүн, НРБ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр П. Младенов, НРБ-гэй арадай оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо А. Семерджиев, БКП-гэй ЦК-гай гэшүүн, Болгариин Уран зохёолшодой холбооной түрүүлэгшэ П. Зарев, БКП-гэй ЦК-гай гэшүүн, БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретариин туһалагша М. Балев, БКП-гэй ЦК-гай гэшүүн, НРБ-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Д. Жулев уулзалгада хабаадаһан байна.

Болгариин партийно-правительственна делегациин албанай хэрэгээр Корейн Арадай-Демократическа Республикада, Монголой Арадай Республикада ошожо ерэһэн тухай һанамжануудаа болгар нүхэднай хани ёһоной хөөрэлдөөнэй үедэ хэлэбэ. Иимэ хөөрэлдөөнүүд социалис оронуудай хоорондохи харилсаае саашадань хүгжөөлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэдэг байна гэжэ тэмдэглэгдээ.

Совет-болгар харилсаанай гол шухала асуудалнуудаар уулзалгада хабаадагшад һанамжануудаа хэлсэһэн байна. Социалис оронуудай харилсаа холбоо үргэдхэн һайжаруулгада туһа нэмэри хэхээр бэлэн байһан тухайдаа хоёр тала дахин баталба.

Уласхоорондын байдалай үргэн ехэ асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэлэгдөө. Империализмын ээрхэг түримхэй ябуулгануудта эсэргүү тэмсэлдэ, уласхоорондын байдал саашадань һайжаруулха хэрэгтэ бүхы түбинүүдэй эб найрамдалай тала баригшадые элсүүлэн хабаадуулгада, эдэнэй нэгэдэл бэхижүүлгэдэ эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада болоһон бүхэдэлхэйн конгресс ехэ удха шанартай байна гэжэ совет, болгар хүтэлбэрилэгшэд үндэрөөр сэгнэһэн байна.

Ниитэевропын зүблөөнэй хоёрдохи шатые амжалтатайгаар дүүргэжэ, удаарууулжа байнгүй, зүблөөндэ хабаададаг гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар түгэсхэлэй шатыень үнгэргэхые бүхы оронуудтай туйлахаар эрид шиидэнги байһанаа хоёр тала тэмдэглээ. Энээнэй ашаар Европодохи шахардуу байдалые саашадань һайжаруулха, Европын гүрэнүүдэй хоорондо амгалан тайбан харилсаа холбоо тогтоохо шухала алхам хэгдэхэ байха гэжэ арадууд хүлеэнэ.

Европын түбэй хубида зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба зэбсэгүүдые хороохо тухай Венэдэ эхилһэн хөөрэлдөөнүүд ехэ удха шанартай гэжэ Советскэ Союз, Болгари сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэн, эдэ хөөрэлдөөнүүд Европо түбидэ сэрэгэй түгшүүрилые һуларуулха хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэ зорилготой гэжэ тоолоно.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалда онсо анхарал хандуулагдаа. Израилиин ээрхэг түримхэй, булимтархы политикада эсэргүүгээр араб арадуудай хэжэ байһан үнэн зүб тэмсэлтэй Советскэ Союз, Болгари һанал нэгэтэй байна гэжэ хоёр тала мэдүүлэн, Израилиин дээрмэшэ сэрэгүүдэй харата муухай ябуулгануудые эрид буруушаагаад, Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэринүүдые Израилиин хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхын, Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгануудай хойшолонгуудые усадхахын, Дүтын Зүүн зүгтэ үнэн зүб, бата эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэнэ.

Ази, Африка ба Латинн Америкын оронуудтай харилсаа холбоогоо саашадань үргэдхэн хүгжөөхын түлөө, национальна бэеэ даaһан байдалаа бэхижүүлхын тула эдэнэй тэмсэл дэмжэхын түлөө ехэ юумэ хэхээр бэлэн байһанаа совет, болгар партийна ба гүрэнэй ажал ябуулагшад мэдүүлээ.

Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха гээшэ бүхы оронуудай арадуудай аша туһада харюусаха байна гэжэ СССР, НРБ тоолоно.

Совет, болгар партийна ба гүрэнэй ажал ябуулагшадай уулзалга хани халуун, үнэн зүрхэнэй оршон байдалда боложо, зүбшэлэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар нэгэн адли һанал бодолтой байһыень элирхэйлээ.

***

БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живковэй хүндэлэлдэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюро ноябриин 2-то обед эмхидхэбэ.

Обед дээрэ Л. И. Брежнев, Т. Живков хани ёһоор хүндэтэ үргэжэ, үгэ хэлээ.

(ТАСС).

ГЕРОЙНУУДАЙ АЛДАР СОЛО ХЭТЭДЭЭ МҮНХЭ

КИЕВ (ТАСС). Немец-фашис булимтарагшадһаа Киев хотые сүлөөлһөөр 30 жэлэй ойе Украинын ажалшад Агууехэ Октябриин социалис революциин 56 жэлэй ойн һайндэрэй урда тээ тэмдэглэжэ байна.

Октябрьска соёлой ордон һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Немец-фашис булимтарагшадһаа Киев хотые сүлөөлһөөр 30 жэлэй ойдо зорюулагдажа, герой-хотын, областиин ажалшадай түлөөлэгшэдэй, Киевскэ гарнизоной сэрэгшэдэй баярай суглаан эндэ болобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украинын Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Щербицкий, Украинын ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ И. С. Грушецкий, УССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Ляшко, республикын бусад хүтэлбэрилэгшэд, СССР-эй оборонын министрэй орлогшо, Советскэ Союзай Маршал К. М. Москаленко суглаанай президиумдэ һуугаа.

Партиин Киевскэ горкомой нэгэдэхи секретарь А. П. Ботвин баярай суглаа нээбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украинын Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Щербицкий Украинын ниислэл хотын сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ойгоор Киевэй ба республикынгаа бүхы ажалшадые халуунаар амаршалаад, ажалдаа амжалта туйлахыень хүсөө.

Суглаан дээрэ партиин Киевскэ обкомой нэгэдэхи секретарь В. М. Цыбулько элидхэл хээ, Советскэ Союзай Маршал К. С. Москаленко үгэ хэлэбэ.

ГКП-гэй СЪЕЗД

ГАМБУРГ. (ТАСС). Германиин Коммунис партиин съезд ноябриин 2-то эндэ нээгдэбэ. Хүдэлмэришэд, таряашад, студентнэр делегадуудай дунда бии. Аха дүү Коммунис ба хүдэлмэришэнэй олон партинуудай түлөөлэгшэд, эдэнэй дунда КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Ленинградска горкомой нэгэдэхи секретарь Б. И. Аристов түрүүтэй КПСС-эй делегаци съездын хүдэлмэридэ хабаадана.

Съездэ хабаадагшад ГКП-гэй правлениин тоосоое шагнажа, зүбшэн хэлсээд, партиин хүтэлбэрилхы зурагаануудые һунгаха байна.

ПАРТОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ТООСООН БА ҺУНГАЛТА

СЕКРЕТАРЬ ЮУНДЭ ҺЭЛГЭГДЭЭБ?

«Коммунизм» колхозой механизаторнууд болон малшадай ажалай ехэ амжалтаар Мухар-Шэбэрэй аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд hая болотор омогорхон баясадаг, тэдэнэрhээ жэшээ абадаг, дүй дүршэлыень шудалдаг, халан абадаг, түрүүшүүлhээ гээгдэхэгүй гэжэ оролдодог бэлэй. Юуб гэхэдэ, тус ажахын таряашад бүри арбан жэлэй урда тээ тарлалангай гектар бүриhөө 18 центнер ороохо абадаг боложо суурхаhан, республика дотороо түрүүлэн таряагаа поточно аргаар хуряаха, комбайнуудаа бүлэг бүлэгөөрнь звено болгон хүдэлгэхэ, шарга дээрэ үбhэ hүрилхэ гэхэ мэтын түрүү, шэнэ онол арга үйлэдбэридөө хэрэглэдэг болоhониинь мүнөөшье мартагдаагүй.

Колхозой малшадшье hайрхаха юумэтэй hэн. Жэшээлхэдэ, hаалишад аймаг соогоо мүн лэ түрүүлэн үнеэдээ оньhон аргаар hаажа захалhан, жэлэй туршада үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 2000 килограмм хүрэтэр hү hаадаг болоhон гэхэ. Залуу мал түргэн зуура түлжүүлэн таргалуулха дүй дүршэл Сулхариин гүүртэдэ анха түрүүн нэбтэрүүлэгдэhэн юм. Үйлэдбэриин бусадшье шэнэ, түрүү арганууд эндэhээ эхи абажа, аймагай ажахынуудай үйлэдбэридэ дэлгэрhэн байха.

Харин мүнөө юhэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ «Коммунизм» колхоз аймаг соогоо эгээн гээгдэнги ажахынуудай нэгэн болонхой. Гүрэндэ мал ажалай продукт нуудые худалдаха гурбан кварталай түсэб нэгэшье зүйлөөрнь дүүргэжэ шадаагүй. Энээнhээ уламжалан табан жэлэй түсэбтэ даабариин дүүргэгдэхэнь бэрхэтэй байдалда оронхой. Октябриин 16-най байдалаар гүрэндэ hү худалдаха жэлэй түсэб миил 62,4 процент, мяхан —66,2 процент, үндэгэн —94,8 процент, нооhон—78,1 процент дүүргэгдэнхэй. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо үнеэн бүриhөө 500 гаран килограмм hү багаар hаагаа. Тиигэжэ гүрэндэ hү худалдалга нёдондонойхиhоо аяар 30 процентээр доошоо ороо гэхэ гү, али hарын туршада 3000 центнер hүн түсэбhөө дутуу тушаагдаал байна.

Колхоз таряагаа хуряажа дүүргээ, үрэ дүнгын барагүйхэн. Гектар бүриhөө дунда зэргээр 10 центнер тухай ороохон сохигдоо. Тиигэжэ хараалhанайнгаа хахадыень арай шамай абажа шадаа, эндэ байгаалиишье «зэмэ» бии бэзэ. Бүхы тарянай хахадынь шахуу мүндэртэ сохиюулшоо hэн. Гэбэшье агротехникэ хүсэд баримталагданагүй гэжэ хэлэлтэй.

Партбюрогой секретарь К. С. Кононовой хэhэн тоосоото элидхэл, коммунистнуудай хэлэhэн үгэ дуулаад байхада, партийна организациин, тэрэнэй бюрогой хүдэлмэридэ али олон дутагдалай бии байhаниинь элирнэ. Нэн түрүүн партбюро, тэрэнэй секретарь К. С. Кононов бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоhон таряашад, малшад, бүхы колхозникуудай дунда эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри мүнөөдэрэй эрилтэдэ харюусамаар ударидан ябуулжа шадаагүй. Тиигээдшье секретарь өөрөө эдэбхи үүсхэл багатайгаар хүдэлөө гээд коммунистнууд шүүмжэлэл хээ.

Колхозой гол hалбаринь хадаа таряан ажал болоно. Ургаса дээшэлүүлхэ, ямаршье жэлдэ тогтууритай баян таряа хуряадаг болохо холын хараата агротехническэ хүдэлмэри хүсэдөөр эндэ ябуулагданагүй гэжэ хэлэлтэй. Энээнээ баримталхын тулада нэгэ имэ жэшээ дурдая. Арбан жэлэй саада тээ эндэхид гектар бүриhөө дунда зэргээр 18.3 центнер ороохо хуряаhан байбал, наймадахи табан жэлэй hүүлшын 1970 ондо 15,4, нёдондо —13.6, энэ жэлдэ 10 центнертэ арайхан гэжэ хүргэбэл даа.

Партбюрогой гэшүүд, өөрөө секретарь түрүүтэй малшад, механизаторнуудай хэр зэргэ ажаллажа байдагаарнь hонирходоггүй, колхозникуудай дунда эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулдаггүй гэhэн шүүмжэлэл тон зүб хэгдээ. «Урдань хада хабарай тарилгын, тэжээл бэлэдхэлгын, таряа хуряалгын үедэ «Сахилгаан» хуудаhан, ханын газетэ гаргагдадаг, хүдэлмэриин дүн саг соогоо согсологдодог, хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри яhала ябуулагдагша hэн. Харин энэ жэлдэ тиимэ юумэн огто үгы байшоо. Комсомолой, профсоюзай организацинуудай, ниитын эмхинүүд болохо нүхэдэй сүүд, арадай дружинануудай, арадай хинагшадай хүдэлмэри унтаршанхай» гээд коммунист В. Т. Венедиктов шүүмжэлэл хэбэ.

Колхозникууд сэхыень хэлэхэдэ, ямаршье хараа зорилгогүйгөөр хүдэлдэг. Тиимэhээ ажалай журам hула болонхой, салин хүлhэ абаhанай удаа 2—3 үдэр соо архидалга үргэлжэлдэг муутай бологдоо. Үнгэржэ ерэхэдээ коммунистнууд партийна, ажалай журам эбдэнэ. Жэшээнь коммунист А. М. Батурин салингаа абаад, ойдо модо бэлэдхэхэеэ ошоходоо, хэдэн үдэр үргэлжэ архидашадаг байха юм. Нимэрхүү хэдэн жэшээнүүд суглаан дээрэ дурдагдаа.

Юhэдэхи табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлэй түсэб болон колхозникуудай абаhан социалис уялгануудые бодотоор бэелүүлхын түлөө колхозой правлени, партийна организаци колхозникуудай дунда эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулаагүй, хүтэлбрилхы онол аргаяа hуладуулаа. Ажахын нэгэшье хүтэлбэрилэгшэ, мэргэжэлтэ фермэ, бригада дээрэ хонон үнжэн байжа, ажабайдалтайнь танилсахаяа, дутагдалыень түргэн усадхаха арга бэдэрхээ болишонхой. Нимэ хүтэлбэрилгэhөө ямар hайн үрэ дүн туйлагдалтайб даа. Мүрысөөнэй гуримай ёhоор hаалишадай хүдэлмэриин дүнгүүд арба хоноод гаргагдажа байха, түрүүшүүлые урмашуулха ёhотой аад, харин тиимэ юумэн огто хэгдэнэгүй бшуу. Тиигэжэ үнэндөө hаалишадаа оро бодогүй мэхэлжэрхинэ бэшэ гү?

Колхозой правлени болон партбюро дунда зиидаагай хүтэлбэрилэгшэдые шэлэн олохо, hургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхарал табинагүй. Эдэбхи үүсхэлгүй, хүтэлбэрилхы эмхидхэхы шадабаригүй И. М. Хохловые hү hаалиин фермые даагшаар правлени партбюрогой дэмжэлгээр томилоо. Тииhэн мүртөө тэрээндээ ямаршье туhаламжа үзүүлээгүй. Урда жэлнүүдтэ фермэ дээрэ партийна бүлэг хүдэлжэ, ехэ юумэ бүтээжэ байгша hэн. Мүнөө тэрэнь тарашанхай. Малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри мүртэй ябуулагданагүй. Фермын 33 hаалишадай нэгэниинышье hү hааха юhэ hарынгаа уялга дүүргэжэ шадаагүй. Мэргэжэлтэд үйлэдбэриин технологууд байха уялгатай. Тэдэнэй үүргэ, харюусалга дээшэлүүлхэ талаар партийна организаци ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй гэhэн шүүмжэлэлэй суглаан дээрэ гараhаниинь тон зүб.

Энэ партийна организаци 36 коммунистhaa[...] нэ. Энэмнай яhал[...] Гэбэшье үйлэдбэри[...] рюусалгатай участ[...] хүдэлдэг коммун[...] хомор. Жэшээнь, [...] дунда нэгэшье комм[...] хагүй. Миил 6 комм[...] ханизатораар ажа[...] тийна организаци[...] ганагүй. Комму[...] олонхинь үндэр наhа[...] шоhон хүнүүд. Парт[...] абамаар ажалай [...] залуушуул эндэ ни[...] ааб даа. Теэд тэдэн[...] ямаршье хүдэлмэрии[...] дахагүй хада хэрэг [...] шэхэ аал?

Энэ гээгдэлдэ оро[...] зой правлениин, па[...] ажал ябуулгые hай[...] зүб мүртэнь оруула[...] талаар КПСС-эй рай[...] hөө hүүлэй үедэ бодо[...] жээн абтаа, туhа[...] үзүүлэгдэжэ байна. [...] правлениин түрү[...] партийна организаци[...] таряар мүноо шэнэ[...] hунгагдаа. Мүноо тү[...] парткомой секретар[...] Коваленко хүдэлжэ [...]

Б. ЖАМБ[...]
манай [...]

Штатна бэшэ фотокорреспондент З. Веснинагай буулгаhан энэ зураг дээрэ Улаан-Үдын аймагай «Пригородный» совхозой түрүү hаалишад Л. Подвощук, А. Нетесова, А. Телешева гэгшэдые харанат. Эдэ нүхэднай hүүлэй жэлнүүдтэ абаhан уялгаяа жэншэдгүй дүүргэжэ, горитойхон амжалта туйладаг байhан юм. Мүнөө дурсагдагша hаалишад жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 2717—3060 килограмм hү абажа, хараалагдаhан зорилгоёо сүи дүүргээд, ерэхэ жэлэй түсэбөөр ажаллажа байнхай.

ТҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ЗОНДО БАЯР БЭЛЭГЛЭГШЭ

Штукатурщигуудай бригадир Мария Степановна Быковская үдын сайлалгын үедэ басагадайнгаа хэhэн ажалайнь шанарые шалгажа ябаба. Дүтын таhаг соо юумэ хэхэ дуулдахадал гэбэ. «Багасадни булта столово ошоо hэмнай», гэжэ Мария гайхаад, таhагай үүдэ руу шагааба. Бригададань юрын хүдэлмэришэнөөр hаяхан абтаhан Светлана Плотникова хана штукатурдажа байба. Түмэр хүрзөөр шабар удхаад, ханада хаяна. Тэрэнь нюур хасартань, хубсаhандань сасарна. Светлана энээндэ балайшье анхаралаа табинагүй хэбэртэй. Мэнэ hая хаяhан шабараа жэгдэлээд үзэнэ. Хараха янзада залуу басаган барилгашанай мэргэжэл шудалха ехэ хүсэлэнтэй хаш.

Залуу басаганай иигэжэ оролдожо байхыень харахадаа Мария Степановна бүтүүхэн баясажа, үүдыень hэмээхэнээр хаагаад, саашалба. Халаанай дүүрэхэдэ, хүдэлмэришэ басагадаа суглуулжа, Светланые штукатурщигай мэргэжэлдэ hургаха хүсэлэнтэй байhанаа мэдүүлбэ. Светлана нээрээшье ехэ оролдосотой, ажалша бэрхэ басаган байшаба. Богонихон болзор соо штукатурщигай, шэрдэлгын мэргэжэл шудалаад, Мария Степановна Быковскаятай хамта М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын, Совминай залгалаа байшангай барилга хэлсэhэн. Куйбышевай гудамжада баригдаhан выставочнэ залай дотор талын хүдэлмэри бүтээлсээ. Светлана Плотникова мүнөө штукатурщигай гурбадахи разрядтай болонхой. Найман хүнhөө бүридэhэн звено даадаг. Халаан соогоо 10 дүрбэлжэн метр хана штукатурдаха даабаряа 12—13 кубометртэ хүргэдэг байха юм. Тэрэнэй даадаг звеногой гэшүүд даабарияа 10—12 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ.

Мария Быковская Светланые тон зүбөөр хүмүүжүүлжэ, хана штукатурдаха, пол шэрдэхэ нюусануудаа дамжуулан үгөө. Светлана мүнөө өөрынгөө звеногой басагадта шадаха зэргээрээ туhалдаг. Хүшэр юумэнэй дайралдахада бригадиртаа хандадаг. Аха нүхэрынь заабари үгэhэн лэ байха.

Мария Быковская арбан табадахи жэлээ барилга дээрэ хүдэлнэ. Республикын ниислэл Улаан-Үдэ хотодо нилээд олон барилга хэлсэhэн юм. Хана штукатурдаха, будаха, пол шэрдэхэ бараг тай юм ааб даа гээд түрүүшээр hанадаг hэн. Үнэн дээрэ энэнь орёошог ажал байшаба. Энэ ажалда хайша хэрэгээр хандажа болохогүй. Халтад гэбэл голодоhон гарахаяа hанаха.

Арба гаран жэлэй саана ямараар барилга хэгдэдэг hэм. Олон жэл энэ ажал дээрэ хүдэлhэн зон hайн мэдэдэг. Үбэлэй сагта таhагууд түмэр пеэшэнээр дулаасуулагдаха». Түлеэнэй гашуун утаанhаа нюдэн хордохо. Забhар шолоохойнууд муугаар харагдаха. Энээн дээрэhээ ажалай шанарыншье тиимэ hүрхэй бэшэ байдаг hэн. Тиигэбэшье барилгашад, тэрэ тоодо Мария Быковская hайн шанартайгаар ажалаа бүтээхэ гэжэ эрмэлзэдэг бэлэй. Энэ хүсэл зорилгоёо бэелүүлжэ шададагшье hэн.

Мүноо штукатурщигуудай ажал hураггүй хүнгэрэнхэй. Шэнээр баригдаhан гэрнүүдэй торхо соо халуун ууралай оруулагдаhан лэ хойно дотор талын хүдэлмэри хэгдэжэ эхилдэг. Хана сагаадаха, халуун ууралай ябадаг батарейнүүдые шэрдэхэ орёо ажал сүм оньhожоруулагдаа. Дотор талын хүдэлмэри hайн шанартайгаар хэхэ дүүрэн арга боломжо барилгашадта бии ха юм. Быковская энээн тушаа барилгашадтаа яhала ойлгуулдаг.

Бригада соонь алар 25 хүн тоологдоно. Эдэнэртэ шадахаар ажалыень даалгажа үгэхэ хэрэгтэй. Энээн дээрэhээ хүн бүхэнэй арга шадалыень hайн мэдэхэ ёhотой бологдоно бшуу. Ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэнь бригадынь звенонуудые даагшад Галина Горновская, Светлана Плотникова гэгшэд ехэ туhа хүргэдэг. Энэ бригадын коллектив Куйбышевай үйлсэдэ баригдаhан выставочнэ залай дотор талын хүдэлмэри богони болзор соо эрхим шанартайгаар хэhэн байха юм. Мүнөө 20-хи кварталда баригдаhан дунда hургуулиин дотор талын хүдэлмэри хэжэ байна. Бригадынь булта хүдэлмэришэд халаан бүриин даабариhаа гадуур 2—3 дүрбэлжэн метр хана штукатурдана. Эдэнэр хүн бүридөө халаан соо 15—16 дүрбэлжэн метр талмайда пол шэрдэдэг болонхой.

— Манай бригадада дүршэл шадабаритай, бэрхэ хүдэлмэришэд олон юм. Зина Ажеева, Анна Дубинина гэгшэд намтай хамта барилгада ерээ hэн. Штукатурщигай 4-дэхи разрядтай болонхой нууд — гэжэ бригадир М. С. Быковская хөөрэдэг. Үндэр мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шададаг. Тиимэhээл хүдэлмэриин сагые хүсэдөөр хэрэглэжэ, халаанай даабари үлүүлэн дүүргэнэ. hайн шанартайгаар ажалаа бүтээнэ.

Бригадын гэшүүн Зина Ажеева халаан соогоо 10 дүрбэлжэн метр хана штукатурдаха даабаряа 13—14 метртэ хүргэдэг байха юм.

Мария Степановна Быковская хүдэлмэришэдэйнгөө мэргэжэл шадабарие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг. Жэл бүри штукатурщигуудайнгаа разрядыень дээшэлүүлжэ байдаг. Мүнөө бригададань 5-хи разрядтай 2 хүдэлмэришэн, 4-хи разрядтай 8 хүдэлмэришэн, бэшэниинь 3-хи разрядтай. Эдэнэр бултадаа нэгэнэй түлөө, нэгэн бултанай түлөө гэhэн уряа доро хүдэлнэ. Тиигэжэ халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Ажал дээрээшье, гэр бүлэ соогоошье зохидоор бэеэ абажа ябаха гэhэн эрилтэ бригадир хүдэлмэришэн бүхэнэй урда табина.

Үнгэрhэн жэл бригадынь гэшүүн түрүү хүдэлмэришэн Зина Ажеева хүндөөр үбшэлжэ больницада ороо бэлэй. Мария недели бүри больницада ошожо, Зинатэй эдлгодог ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэдэг hэн. Уданшьегүй бригадынь басагад ээлжээтээр Зинадэ ошодог болоо hэн. Нүхэдэйнтөө энэрхы анхаралда Зина баясадаг hэн бээзэ. Тэрэ уданшьегүй эдэгэжэ, ажалдаа гараа бэлэй. Мүнөө урданайхиhаашье оролдосотойгоор ажалладаг.

Энэ баримта хараад үзэхэдэ, Мария Степановнае сэхэ сагаан hанаатай хүн гэжэ ойлгохоор ааб даа. Хамта хүдэлдэг басагадаа хүндэлдэг, тэдээндээ ехэ найдадаг. Хүшэр сагай тудаад байхада алиндаашье туhалхаар бэлэн байдаг. Ажал дээрээ шанга эрилтэ табижа шададаг. Мария Быковская Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай коллектив соо хүндэтэй болонхой. hайн шанартайгаар, түргэнөөр барилга хэжэ байhанайнгаа түлөө «РСФСР-эй социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэhэн тэмдэгээр шагнагданхай. Бригадынь коллективтэ коммунис ажалай үндэр нэрэ зэргэ олгогдоhон.

Мария Быковскаягай бригадын штукатурщигууд 20-дохи кварталда баригдажа байhан дунда hургуулиин дотор талын хүдэлмэри hайн шанартайгаар болзорhоонь урид дүүргэхэ зорилго урдаа табинхай. Энэ хүсэл зорилгоёо бэелүүлхэл байха.

К. ЖАМЬЯНОВ.

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ДЭБЖЭЛТЫН ТҮЛӨӨ

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ АРГА

Научно-техническэ дэбжэлтэ туйлалгын нэгэ гол шэглэл хадаа үйлэдбэрие үргэлжэдэнь оньhожоруулха, автомат аргаар хангаха зорилго болоно. Энэ зорилгые бэелүүлэн, бүтээсэ ехэтэй орёо оньhон техникэ бүтээгдэжэ, предприятинуудта үгтэнэ. Үргэлжэдөө оньhожоруулагдаhан, автомат аргаар хангагдаhан үйлэдбэриин бүхы лини, цехүүд, предприятинууд байгуулагдана.

Гол үйлэдбэри оньhожоруулхатай хамта, промышленностиин, транспортын, хүдөө ажахын, арадай ажахын, бүхы hалбаринуудтахи туhалбариин хүдэлмэри оньhожоруулхань, автомат аргаар хангахань ехэ шухала болонхой. Имэ асуудал шиидхээгүй hаа, бүхы hалбаринуудта научно-техническэ дэбжэлтэ туйлаха гэhэн партиин XXIV съездын табиhан зорилго бэелүүлхэнь бэрхэшээлтэй юм.

Яахадааб гэхэдэ, статистикын мэдээсэлэй ёhоор, промышленностиин хүдэлмэришэдэй 46 процентнь туhалбариин ажал хэдэг байна. Энэ ажал олонхи ушарта хүнэй гар хүсөөр хэгдэнэ, тиимэhээ бүтээсэ багатай.

Предприятинуудай гол үйлэдбэри оньhожоруулhанай ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэгдэжэ, экономическа hайн ашаг үрэ туйлагдана. Теэд туhалбариин хүдэлмэриин бүтээсэ багатай байhан дээрэhээ энэ хэрэг урагшатай ябажа үгэнэгүй.

Мэргэжэлтэдэй тоолон согсолhоной ёhоор, манай орон дотор промышленна продукци үйлэдбэрилгын багсаагдаhан единицэ бүхэндэ туhалбариин хүдэлмэришэдэй хүсэ хэрэглэлгэ США-гайхитай сасуулхада 4—5-дахин ехэ хэмжээтэй байна. СССР-эй Госпланай научно-шэнжэлэлгын экономикын институдай мэдээсэhэнэй ёhоор, манай ороной промышленностиин гол хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ американ хүдэлмэришэдэй бүтээсэтэй сасуулхада, 70—75 процент, харин туhалбариин хүдэлмэришэдэй бүтээсэ оройдоо 20—25 процент болоно.

Туhалбариин хүдэлмэри оньhожоруулха, автомат аргаар хангаха, мэргэжүүлхэнь ехэ шухала болонхой. Энэ hалбариин хүтэлбэрилгэ нарижуулха, ажалыень эрдэм ухаанай үндэhөөр эмхидхэхэ гээшэ ехэ удха шанартай, зайлашагүйгөөр бэелүүлэгдэхэ ёhотой зорилго гэжэ тоологдоно. Энэ зорилго дүүргэбэл, хоёр шухала асуудал шиидхэгдэхэ ушартай. Нэгэниинь — арадай ажахын ниитын ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлэгдэхэ. Хоёрдохи асуудалынь — туhалбариин хүдэлмэри дүүргэдэг олон хүдэлмэришэдые энэ ажалhаа сүлөөлжэ, гол үйлэдбэридэ мэргэжүүлэн хабаадуулха арга болоно. Арадай ажахын алишье hалбарида хүдэлмэришэдэй дуталдадаг дээрэhээ эдэ асуудалнуудай удха шанар илангаяа ехэ.

Хоёрдохёор, ашаа тээлгэ, буулгалгын, мүн складуудтахи хүдэлмэриин эмхидхэл нарижуулан hайжаруулхада арадта ехэ аша туhатай болохо, алмалта хэгдэхэ байна. Юуб гэхэдэ, бэлэн продукци гэмтээгдэнгүй зөөгдэхэ, складуудта hайнаар хадагалагдаха ушартай.

Гурбадахяар, туhалбариин хүдэлмэри оньhожоруулга, автомат аргаар хангалга хадаа социальна асуудал — бар хүсөөр хэгдэхэ ажал усадхаха, үйлэдбэриин культура дээшэлүүлхэ, олон хүдэлмэришэдэй юрэнхы бэлэдхэл, мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ асуудал шиидхэлгэтэй сэхэ холбоотой юм.

Энэ зорилго ямар гол шэглэлтэйгээр бэелүүлэгдэхэ ёhотойб?

Туhалбариин үйлэдбэри, ашаа тээхэ, буулгаха, мүн складуудтахи хүдэлмэри оньhон аргаар бүтээдэг болохын тула ямар ашаанай шэрэгдэдэг, буулгагдадаг, ашаалагдадаг байhые, ямар транспортын, техникын, хайрсаг, боошхо гэхэ мэтын амhартын хэрэгтэй байhые тодорхойлхо шухала. Эдэ бүгэдые элирүүлэн тодорхойлhоной hүүлээр ашаа тээхэ, буулгаха, складууд соо хадагалха технологи зохёохо хэрэгтэй болоно.

Бүхы ашаае шэгнүүрэй талаарнь, ехэ багаарнь илгаха стандарт мүн лэ хэрэгтэй. Оньhон аргаар ашаа буулгаха, ашахада ямар амhарта тааpaxa байнаб гэжэ тодорхойлhоной hүүлээр нимэ амhартаар үйлэдбэрие хангаха шухала. Ашаа тээхэ, буулгаха, складуудта хүргэхэ, тэндэhээ автомашина, вагонуудта абаашахада транспортна хэрэгсэл, машина түхеэрэлгэ олоор хэрэглэхэ хэрэгтэй. Мүн нимэ ажал оньhожоруулха эрилтэ хангамаар складуудые бариха шухала. Складуудай үндэрынь 10—12 метрээ бага байха ёhогүй. Шэнэ стеллаж, складай хэрэгсэлнүүдээр, тэргэхэнүүдээр, ондоошье түхеэрэлгээр складуудые хангаха хэрэгтэй гээшэ.

Ороноймнай түрүү предприятинууд энэ талаар зарим дүй дүршэлтэй болонхой. Түрүүшын үрэ дүн юу харуулааб гэхэдэ, туhалбариин хүдэлмэрие оньhожоруулхада үйлэдбэридэ ехэ аша туhатай байна. Энээнние оронойнгоо автомобильна хоёр томо заводой—ЗИЛ ба ГАЗ-гай жэшээ дээрэ харуулая.

Лихачевой нэрэмжэтэ заводой коллектив үйлэдбэриингөө бүхы участогуудые оньhожоруулха талаар наймадахи табан жэлэй хугасаада ехэ хэмжээнэй ажал хэhэн байна. Транспортна, ашаа тээлгэ, буулгалгын хүдэлмэрие оньhожоруулга 56 процентhээ 87 процент хүргэгдөө. Тиигэжэ транспортна хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ 43.5 процентээр дээшэлhэн байна. Цехүүдтэ, цехүүд соогуур детальнуудые зөөлгэ оньhожоруулhанай ашаар 2400 хүдэлмэришэд туhалбариин ажалhаа сүлөөлэгдөө.

Горьковско автозаводой коллектив туhалбариингаа ажахы оньhожоруулха талаар бүри горитой алхам хэбэ. Һүүлэй хэдэн жэлэй хугасаада эндэ кран-штабелернүүд, монорельсовэ түхеэрэлгэ, ашаа тээхэ, буулгаха оньhон арга олоор бүтээгдээ. Мүн ашаа шэрэхэ элдэб тусхай түхеэрэлгэ, механизмууд хэрэглэгдэнэ, олон дэбхар таhаг, стеллажуудтай үндэр томо складууд баригданхай. Складуудтахи ажал эмхидхэн хүтэлбэрилгэдэ электронно-тоололгын (ЭВМ) машинанууд аша туhаяа харуулна.

Эдэ бүгэдын ашаар завод ганса нэгэ жэлэй хусагаада 20 миллион түхэригэй алмалта хэhэн, түмэр замай 9.5 мянган вагон хэрэглэхээ болиhон, хүн жэл бүхэндэ 25 мянган кубометр хюрөөдэмэл материал алмаhан байна. Гар хүсөөр ажал хэдэг 2350 хүдэлмэришэд сүлөөлэгдэжэ гол үйлэдбэридэ эльгээгдээ. Мүн урданай складууд гурба дахин үсөөрүүлэгдээ, үйлэдбэриин культура дээшэлээ. Урдань хэгдэдэг ажалай шэнжэ шанар хубилаа. Автомобиль бүтээгшэдэй энэ талаар хэhэн ажалынь 1973 оной Гүрэнэй шанда хүртэхөөр зууршалагдаhаниинь гайхалтай бэшэ.

Гэхэтэй хамта промышленностьдахи туhалбариин хүдэлмэрие оньhожоруулха хэрэгтэ ехэ дутагдал, шиидхэгдээгүй олон асуудал бии байhаар. Ашаа үргэхэ траспортна машинанууд үсөөн зандаа. Тиимэhээ ашаа буулгаха, ашаха хүдэлмэрие оньhожоруулха, автомат аргаар хангаха шэглэл бариmталhан томо заводууд олонхи түхеэрэлгэ, механизмуудые өөhэдынгөө хүсэ шадалаар бүтээхэ баатай болоно. Складуудта хэрэглэгдэхэ техникэ, хайрсаг, амhарта гэхэ мэтэ бүтээлгые гуримшуулха саг ерээ. Эдэ бүхы асуудалнуудые хоорондонь холбоотойгоор, ашаг үрэтэйгөөр шиидхэхын тула научно-методическа хүтэлбэри хэрэгтэй.

Гэбэшье, нимэ хүтэлбэри үшөө үгы гээд. минии hууххээр бэшэ юм бээзэ. Манайшье республикын предприятинуудта нимэ дутагдал бии. Туhалбариин хүдэлмэри оньhожоруулха талаар мүртэй юумэн хэгдэнэгүй гэхээр. Томо томо предприятинууд дээрэhээ зүбшэл заабари хүлеэнгүйгөөр, харин өөhэдынгөө хүсэ шадалаар ехэ юумэ хэжэ шадаха байна. Туhалбариингаа ажахые, үйлэдбэрие оньhожоруулхын автомат аргаар хангахын тула hалбариингаа научно шэнжэлэлгын институдтай проектнэ организацинуудтай холбоо барисаа байгуулаа hаа, аша туhатай болохо hэн. Тэдэнэй туhаламжаар, зүбшэл заабаряар олон асуудал шиидхэгдэхэ ушартай.

Республикымнай томо предприятинууд шухала энэ зорилго бэелүүлхын тула тусхай труппа, бюро эмхидхэжэ байна.

Зүүн-Сибириин технологическа институдай машина бүтээлгын кафедра энэ зорилгоёо бэелүүлхэ хэрэгтэнь заводуудта туhал[...] гэхэ арга боломж[...] на бүтээлгын, Ш[...] нэй механическа, С[...] мын заhабариин ме[...] заводууд кафедрат[...] хын договор батал[...] барини хүдэлмэри [...] руулха талаар зар[...] алхам хээ.

Теэд предприя[...] арга боломжонууд [...] сэдөөр хэрэглэгдэн[...] талаар дүй дүршэ[...] лэ бага.

Харин туhалб[...] үйлэдбэри оньhож[...] гүйгөөр, автомат ар[...] гангүйгөөр урагша[...] ханъ бэрхэшээлтэй, [...] скэ дэбжэлтэ туйлаг[...] гүй болоhые бүхы [...] ленна, транспорт[...] приятинуудай кол[...] мэдэрдэг болоо. Эн[...] мүнөө үеын ехэ ш[...] рилго гэжэ тоолог[...]

Манай hанахада, [...] хэ, буулгаха, скла[...] хүдэлмэри оньhо[...] автомат аргаар ха[...] хы асуудалнуудые [...] экономическа райо[...] хоорондонь нягта х[...] гоор, үргэлжэдэнь ш[...] болохо байна.

Институдай ма[...] тээлгын кафедрын [...] конструкторска бюр[...] хэжэ, ашаа тээлгэ, [...] гые оньhожоруулха, [...] баринин бүхы хүдэл[...] hон аргаар бүтээхэ [...] гическа процесс зох[...] лохо hэн гэжэ [...] Алишье предприя[...] руу зохид стеллаж, [...] амhарта, поддон, [...] ашаха, буулгаха за[...] хеэрэлгэ, складууд[...] лэгдэхэ механизму[...] публикын али нэг[...] бүтээжэ болохо ба[...]

Үйлэдбэрээ шэнэ[...] жүүлhэнэй, техниче[...] жэлтэ туйлаhанай [...] hүүри дээрэ ажалай [...] улам ехээр дээш[...] продукци үйлэд[...] ехэдхэхэ, үйлэдбэри[...] үрэ дээшэлүүлхэнь [...] үеын шухала эрилт[...] хой. Ажалай бүтээс[...] лүүлхын нэгэ арга [...] даа туhалбариин хү[...] оньhожоруулга, авто[...] гаар хангалга боло[...] зорилго зайлаша[...] бэелүүлхэ саг тул[...]

А. НИКОЛ[...]
Зүүн-Сибириин техн[...] гическа институдай [...] на бүтээлгын каф[...] да[...]

РЯЗАНЬ ШАДАРХИ ЭНЕРГОГИГАН[...]

Москва болон бэшэ[...] Россин түбэй городу[...] электрын элшэ хү[...] гүйсэд хангаха элек[...] станцинуудай нэгэн [...] заниин ГРЭС болохо [...] Тэрэ Рязань город[...] 80 километр газарта [...] шодог.

3 миллион 600 мя[...] киловатт хүсэтэй Р[...] ниин ГРЭС түргэн[...] бодхоогдожо байна[...] Бүри мүнөө жэлдэ [...] ГРЭС-эй гурбан б[...] 300—300 мянган [...] ватт электрын элшэ х[...] үгэжэ эхилхэ. Харин [...] бэдэхи блогынь 1974 [...] до ашаглалгада үг[...] байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Р[...] ниин ГРЭС-эй бар[...] дээрэ 300 мянган к[...] ватт хүсэтэй турбо[...] гадуудай роторн[...] хабсаргалгын үедэ.

ТАСС-ай фотохрони[...]

ЭБ НАЙРАМДАЛТА БҮХЫ ХҮДЭЛӨӨНҮҮДЫЕ НЭГЭДҮҮЛХЭ ХҮСЭТЭ ТҮЛХИСЭ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

...гэжэ конгрессэй аба... документ дотор хэлэг...

...арадууд энэ поли... эсэргүүсэн тэмсэл... ехэ амжалта туйлаа. ...ые бүлэглэлнүүдтэ х... ...гүй гэһэн, Азиин олон ...удай ябуулжа байгаа ...кань дэлхэйн энэ ху... амгалан тайбан, аюул... байдал тогтоохо, холбоо ...саа үргэдхэхэ хэрэгтэ ...гдаһан үнэтэ хубита ... Империализмда эсэр... ...имэ политика, Амери... империализмые вьетнам ...й баатар зоригтойгоор ... ушар, Бангладеш ...бликын бии бололго, ...эхэ ябадалда эсэргүү... ...нон арадай хэжэ бай... тэмсэл, Индиин хахад ...дэрэ бата бэхи эб най... ...л хангаха тушаа хэгдэ... алхамууд, — эдэ бүгэ... ...дэ империалистнуудай ...о ябуулгануудта эсэр... тэмсэлдэ оруулалта бо... ...ю. Энээнэй ашаар хү... ...дэй хубаари эрид ху... ...ы, эб найрамдалай бо... ...эхэ сүлөөгэй хүсэнүүд ... нэмээ.

Империалис ээрхэг тү... ...й ябуулга болон хамаа... ...һаа дулдыдан гараһан аюултай шахардуу бай... болон түгшүүрилнүүдые ...шуулһан ушар Азида ... томо асуудалнуудай ...хэгдээгүй байһан тухай ...алеэр гэршэлнэ. Энэнь ...түбидэ уласхоорондын ...саа тогтууритай бол... ябадалда һаад хэнэ. Шэ... ...тэхэлэй колониализмын ...онуудые туйлахын ту... империализм гүрэнүү... ...рин эрхые һуларуулха оролдоно. Тиимэһээ эн... гүрэнүүд хүсэ шадалаа ...руулан, империализ... хорото ябуулгануудые ...у һүргэхын тула тэм... ёһотой.

...ида хамтаараа аюулгүй ...л хангаха гурим бии ...хо, тэрээндэ ямаршье ...льна байгуулалтатай ...н гүрэн хабаадажа бо... гэһэн политика ябуу... ...гана. Энэ политика Бан... ...н үзэл хараануудые ...жалүүлэн, эбтэй эетэй... ...эргэ оршолгын гол ...уудта үндэһэлхэ ушар... Энэ политика тэндэ ... бии байһан дайнай гу... ...лануудые дары усадхаха, ...дын ээрхэг түримхэй ...а болон хамааралсал... хойшолонгуудые дабан ...а хэрэгтэ туһа болохо ...нинь дамжаггүй. Ази... болон Номгон океан дээ... ядерна туршалгануудые ... ябадал болюулхын тү... гадаадын сэрэгэй бааза ...он сэрэгэй бүлэглэлнүү... ...зайсуулхын түлөө саг ...жэ улам шангаар тэм... шухала.

...нин правительстванууд ...а нниитын бүхы хүсэнү... үмэнэ тус түбидэхи ...гүй амгалан байдалые хангаха тухай зүбшэн ...эхэ шухала болоод бай... Энэ асуудалые шиидхэхэ... эбтэй эетэйгээр зэргэ ...олгын, аюулгүй байдал ...алгын олондо мэдэрэг... ...н гол бодомжонуудые ...мталха. Мүн гүрэнүүдэй ...э дэбжүүлэгдэһэн бү... ...этэй тааруу бодол һа... ...ануудые анхаралда аба... хэрэгтэй.

...буу зэбсэг хуряаха ...й асуудалаар коммюни... дотор юун гэжэ хэлэгдэ... гэхэдэ, түгшүүрилтэ бай... ...е һуларуулжа байһан үе... ...а буу зэбсэг түргэнөөр ...н гаргаха ябадалые б... ...лха тухай, буу зэбсэг ...хаха тухай асуудалнуу... шиидхэхын тулада хэ... ...гдэхэ ушартай. Улас... ...орондын байдал һуларуул... буу зэбсэг хуряаха ту... асуудалнууд зэргэ ...дхэгдэхэ ушартай. Буу ...сэг бүтээхэ ябадалые ...дхан хизаарлаха хэм... ...нүүдһээ тэдэниие хороо... түбхын түрүүндэ хүн ...ние олоорнь хюдаха, буу ...эгые хорихо тушаа хэм... ...нүүдые бэелүүлжэ эхил... шухала болобо. Тиин саа... ...аа буу зэбсэгые бүгэдэ ...тэрээ гүйсэдөөр хуряа... ...һэн зорилго табигдаха ...отой.

Эдэ зорилгонуудые туй... ...ын тулада:

— буу зэбсэг хуряаха ту... баталагдаһан договорнууд болон хэлсээнүүдые наринаар сахиха шухала. Эдэнэй ехэ удха шанартай байһаниинь дамжаггүй. Тэдээндэ хабаагүй байһан оронууд тэдэ договор, хэлсээнүүдтэ гараа табиха гү, али баталха ушартай;

— ядерна буу зэбсэгтэй табан гүрэнүүд бүгэдэ хүсэ хэрэглэхэгүй тухай хэлсээ баталха, ядерна буу зэбсэгые хэрэглэлгые хэтэдээ хорихо тухай уялга абаха, сэрэгэй гаргашые хороохо, сүлөөрһэн мүнгэ зөөриие хүгжэжэ байгаа оронуудай арадуудта туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ зорюулха, ядерна буу зэбсэгые агаарташье, уһан соошье, газар доорошье туршалгые болюулха, ракетно-ядерна буу зэбсэг бүтээхэ, тэрэниие нарижуулха ябадал болюулха, буу зэбсэг хуряаха тушаа саашадаа бодото алхамуудые хэхэ ушартай;

— ядерна буу зэбсэггүй зононуудые байгуулха, гадаадын сэрэгэй баазануудые усадхаха, гадаадын газар дээрэ ядерна буу зэбсэг байлгаха ябадал хорихо тухай дурадхалнууд бодото хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэхэ ушартай;

— буу зэбсэг хуряаха талаар бүхэдэлхэйн конференци шадаал һаа, түргэн болзор соо зарлагдаха, Европодо буу зэбсэг болон зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тушаа эхилээд байһан хэлсээнүүд амжалтын туйлагдатар үргэлжэлүүлэгдэхэ ушартай.

Коммюнике дотор мүн иимэ асуудал харагдана гэбэл:

национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн, колониализм болон расизмда эсэргүү тэмсэл.

Ази, Африкын болон Латиин Америкын арадууд колониализмда, шэнэ түхэлэй колониализмда, расизмда, апартеидтэ, национальна дарлалтада эсэргүүсэн, национальна бэеэ даанхай байдал болон эб найрамдалай түлөө тэмсэнэ гэжэ энэ бүлэг соо хэлэгдэнэ.

Национальна сүлөөрэлгын хүсэнүүд хадаа империализмда эсэргүү бүхэдэлхэйн хүдэлөөнэй гол хубинуудай нэгэн, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал тогтоохо гол хүсэнүүдэй нэгэн мүн.

Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүд өөһэдынгөө арадууд болон оронуудые хуулита ёһоор түлөөлнэ.

Алалга хюдалгада, олон миллион хүнүүдые үнэхөөрөө бүдүүлиг хэрээгыгээр дарлалгада түшэглэжэ байгаа колониальна болон расистска засаг захиргаануудай мүнөө үедэ бии байһан ушар, үнэхөөрөөл, урда сагай бүдүүлиг үлэгдэл мүн болоно. Эдэ засаг захиргаануудые уласхоорондын империализм гүйсэд дэмжэнэ, эшэгүүритэ муухай аргануудые хэрэглэн, элитэ далдагүйгөөр ээрхэг түримхэй ябуулга үйлэдэн, империализм эдэ захиргаануудые бүтэн байлгаха гэжэ оролдоно. Колониализм болон расизм дэлхэйн элдэб хубинуудта түгшүүрилтэ байдал ушаруулна.

Колониальна болон расистска гурим журамуудта эсэргүүсэн, байдалаа өөһэдөө тодорхойлхо, национальна гүрэнтэй болохын түлөө тэмсэжэ байгаа Ази, Африка болон Латиин Америкын арадуудай сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ али бүхы талын, элдэб янзын дэмжэлтэ туһаламжа үзүүлэгдэхэ ушартай.

Португалиин, Урда Африкын болон Родезиин колониалистска, фашис болон расистска засаг захиргаануудые гүйсэд амяарлан гансаардуулха шухала.

Удаадахи асуудал **хүгжэлтын ба экономическа бэеэ дааһан байдалда** хабаатай.

Уласхоорондын харилсаанай улам һайжаржа байһан дээрэһээ һая бэеэ дааһан байдалтай болоод, хүгжэжэ байһан оронуудай экономическа, социальна асуудалнуудые шиидхэлгэдэ таарамжатай һайн байдал тогтоо гэжэ коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Эдэ асуудалнуудые шиидхээгүй ушар, империалис хамааралсалгаһаа ба дарлалта мүлжэлгэһөө уламжалан, эдэ асуудалнуудай орёо түбэгтэй бололго уласхоорондын оршон байдалда хёмороо, зүришэлдөө гаргана.

Научно-техническэ хубилалтануудай боложо байһан үедэ бүмбэрсэг дэлхэйн горитой хубидань колониализмын үлэгдэлнүүдэй, колониальна социальна байгуулалтын үшөө бии байһан ушар, дэлхэйн олон районуудта үлэсхэлэн хооһон байдалай, үбшэн тахалай һүжэрэн дэлгэрэлгэ, экономическа ба соёлой гээгдэнги байдал болон үгытэй түлюур байдалай үшөөл бии байһаниинь ой ухаанда багтанагүй. Тиихэдэ уласхоорондын монополинууд хардалга гүрдэлгэ, хашалта харшалалта хэжэ, эдэ бүгэдые улам гүнзэгырүүлэн һүжэрөөнэ. Уласхоорондын монополинууд нютагай хархис хүсэнүүдтэй хамтаржа, арадта харша, сэхыень хэлэхэдэ, фашис гуримуудые тогтооно.

Уласхоорондын олониитын һаналаа нэгэдэлгээр дэмжэгдэһэн хүгжэжэ байгаа оронуудай арадуудай хүсэл зориг, оролдолго хэшээл социально-экономическа эдэ гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэ, хэдэн зуугаад миллион хүнэй байдал һайжаруулха арга олгохо байна. Энээнэй тула гүрэн бүхэнэй сэрэгэй бюджедые хороохо, байгаалиингаа нөөсэ баялигуудые эдлэн хэрэглэхэ, арадуудай эрхэнүүдые наринаар сахин хүндэлхэ, ямар нэгэ политическэ эрхэ нүхэсэл табингүй, хүгжэжэ байгаа оронуудта экономическа, научно-техническэ туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхэ хэрэгтэй.

Оршон тойронхи байгаалиин муудалгатай. Һандаралгатай холбоотой аюулай ямар ехэ уршаг түбэг татаха байһыень хүн түрэлтэн эли тодоор ойлгоно гэжэ коммюнике дотор саашадаа хэлэгдэнэ. Бидэнэй хамтын гэр — газар дайдын нөөсэ баялигуудые гамнаха, арьбадхан хүгжөөхэ шухала гэжэ дэлхэйн арадууд һайн ойлгоно. Энэнь уласхоорондын олон талын эдэбхитэй харилсаа тогтоохо, байгаалиин нөөсэ баялигуудые гамтай һайнаар ашаглаха эрилтэ табина. Буу зэбсэгүүдые бүтээлгэдэ гаргашалагдадаг мүнгэ зөөриин зарим хубииень байгаалиин баялигуудые сахин гамналгада, хүнэй байдал ба ажаллаха арга боломжыень һайжаруулгада хабаадуулхын түлөө шууд сэхээр тэмсэхэ гээшэ иимэ хүсэлэл оролдолгонуудай таһаршагүй хубинь болохо ёһотой.

Ядерна буу зэбсэгүүдые туршаһанһаа, радиоактивна ба хорото бодосуудые гол мүрэнүүдэй, далайнуудай, океануудай уһа руу хаяһанһаа уламжалан, оршон тойронхи байгаалиие бузарлаха ябадалые дары болюулхыень туйлаха шухала.

Коммюникегэй удаадахи бүлэг **гэгээрэлэй ба соёлой һалбаринуудтахи харилсаанда** зорюулагдана.

Уласхоорондын соёлой харилсаа холбоон, хүнүүдэй хоорондохи холбоо барисаае үргэдхэлгэ хүнүүдэй ба арадуудай хоорондоо үгээ һайнаар ойлголсоходонь, нэгэ нэгэндээ этигэл найдабаритайгаар хандадаг болоходонь туһалха байна. Дайн байлдаа үргэдхэхэ гэһэн хархис номнолдо эсэргүү, фашис ба милитарис үзэл бодолдо эсэргүү, шовинизм болон расизмда эсэргүү, хүн зондо аюул түбэг ушаруулха али бүхы ябуулгануудта эсэргүү тэмсэлдэ эдэ бүгэдэ горитой ехээр туһалха байна. Хэрбээ орон бүхэнэй бэеэ дааһан байдалай, дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралдахагүйн, түүхэтэ ёһо заншалнуудые, хуулинуудые хүндэлэлгын демократическа гол ёһонуудай үндэһөөр энэ һалбаридахи харилсаа холбооной бэелүүлэгдээ һаань, аша үрэ ехэтэй байха.

Экономическа ба научно-техническэ харилсаа холбоон амгалан ёһоор зэргэ оршолгые хангаха байна гэжэ коммюникегэй экономическа ба научно-техническэ харилсаан тухай асуудалай, бүлэг дотор хэлэгдэнэ. Гүрэнүүдэй социальна байгуулалтын ондо ондоо байһан ушар бэшэ, харин уласхоорондын шахардуу байдал, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалга, дайн дажарта бэлдэлгэ энэ асуудалые шиидхэлгэдэ тойбо татана. Дэлхэй дээрэхи оршон байдалай һайжарха бүринь уласхоорондын ажалай хубаарил национальна экономикэ хүгжөөхэ хэрэгтэ улам эдэбхитэйгээр ашаглагдаха байна. Тиигэжэ уласхоорондын ехэ хэмжээнэй проектнүүд бэелүүлэгдэхэ.

Адли тэгшэ эрхын, али алиндань ашатай туһатай худалдаа наймаанай ба ажахын бусад харилсаа холбооной таарамжатай эрхэ байдал хангалгын гол ёһонуудта уласхоорондын экономическа харилсаан үндэһэлхэ ёһотой. Политическэ ба газаашалһан арга нүхэсэл бусадта баадхаха, нүгөөдынгөө дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха гэһэн һэдэлгые уласхоорондын харилсаанһаа шууд сэхээр зайсуулха шухала. Бүхы хабаадагшадай аша туһада харюусахынь тула, тодорхойлон хэлэхэдэ, хүгжэжэ байгаа гүрэнүүдэй экономическа бэеэ дааһан байдал бэхижүүлгэдэ нүлөөлхынь тула бүхэдэлхэйн ажахын харилсаанай гурим тогтоогдохо ёһотой.

Социальна дэбжэлтэ, хүнэй эрхэнүүд тухай коммюнике дотор саашадаа хэлэгдэнэ.

Эб найрамдалай, сүлөөтэ байдалай, социальна үнэн зүб байлгын оршон байдалда ажаһууха, ажаллаха эрхэ хүн бүхэнэй зайлангүй эдлэхэ эрхэнь гээшэ.

Түгшүүрил һуларуулгын, эбэй ёһоор зэргэ оршон байлгын, хани ёһоной харилсаа холбоон социальна дэбжэлтэ, хүнэй эрхэнүүдые хангаха гол зүйл болоно.

Дарлалта мүлжэлгэһөө, хүдэлмэригүйдэлгэһөө, хүнэй эрхэнүүдые бүдүүлигээр эбдэлгэһээ ажалшан арад гол түлэб хохидог байна. Социально-экономическа, граждан ба политическэ эрхэгүйгөөр хүнүүд дүүрэн сүлөөтэй байжа шадахагүй.

Эдэ хэлсээнүүдэй хүсэндөө орохын тула хүнэй эрхэнүүд тухай уласхоорондын хэлсээнүүдтэ гар табяагүй гү, али эсэслэн баталаагүй гүрэнүүд, правительстванууд энээниие удааржа байнгүй хэхэ ёһотой. Хүнэй эрхэнүүдые сахин хамгаалха хэлсээн баталагдаха зэргэтэй. Энээнэй тула ООН-ой харьяата бүхы зургаанууд бүрин хүсэлөөр хэрэглэгдэхэ ёһотой.

Хүнэй зэбсэгтэ хёмороо зүришэлдөөнүүдтэ хабаатай эрхэнүүд тухай бии байгаа конвенцинүүд хангалтагүй байхаһаа гадна, зарим оронуудай зүгһөө гутамшаг муухайгаар баһамжалан доромжологдоно. Хэһээлтэнүүд хэрэглэгдэһээр. Энэ гутамшаг муухай байдалые заһал зайсуулхын тула ООН тусхай хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй.

Хүн бүхэн ажаһууха дүүрэн эрхэтэй. Энэнь хуулиар сахин хамгаалагдаха ёһотой. Саазалалгые болюулха тухай гүрэнүүд оролдохо зэргэтэй. Ажаһууха гэһэн эрхэ бусадай амии наһанда хоро хүргэлгэһөө арсаха эрхын асуудалтай мүн лэ холбоотой байна. Үндэһэ яһанай, расын, хэлэнэй, шажан мүргэлэй, эрэ, эмын илгаагаар баһамжалан доромжолхо бүхы гуримуудые үндэһөөрнь үгы хэхэ шухала.

Ажаллаха арга боломжо һайжаруулагдаха ёһотой, богоолшолго, баалалтаар хүдэлгэхэ ябадал болюулагдаха зэргэтэй. Хүнэй элүүрые хамгаалха хэрэгые, байра байдалыень һайжаруулха хэрэгтэй. Социальна хангалга хүгжөөгдэхэ, үзэг бэшэггүйдэлгые усадхаха, бүгэдэ ниитын һуралсал хүгжөөхэ шухала. Хүдэлмэришэдэй ажал бэдэрхэ асуудал шиидхэгдэхэ ёһотой.

Элдэб хэмжээнүүдтэ гүрэнүүдэй хоорондохи, эдэнэй дунда уласхоорондын эмхинүүдтэ, профсоюзуудай, залуушуулай, эхэнэрнүүдэй, шажан мүргэлэй, ниитын бусад эмхинүүдэй хоорондохи, мүн юристнүүдэй, экономистнуудай, социологуудай ба бусад эрдэмтэдэй хоорондохи харилсаа хүгжөөхэ шухала.

Орон бүхэнэй хүн социальна дэбжэлтын туйлалтануудые, хууляар үгтэһэн экономическа, социальна, граждан, политическэ, соёлой эрхэнүүдые дүүрэнээр эдлэхэ ёһотой.

Гүрэнэй хэмжээндэ — амгалан ёһоор зэргэ оршолгын гол ёһонуудые баталха талаар, мүн правительственнабэшэ хэмжээндэ — шахардуу байдал һуларуулха, эб найрамдалда дуратай элдэб хүсэнүүдэй харилсаа гүнзэгырүүлэн хүгжөөхэ талаар мүнөө хэгдэжэ байһан хүсэлэл оролдолгонуудай үргэлжэлүүлэгдэжэ, ООН мэтын бүхэдэлхэйн гүрэнүүд хоорондын эмхинүүдэй, нэгэ талаһаа — Африкан нэгэдэлэй эмхи, Араб оронуудай лиги мэтын нютагай эмхинүүдэй, нүгөө талаһаа — правительственнабэшэ уласхоорондын эмхинүүдэй харилсаа холбоо эдэбхижүүлхэ шухала гээд коммюникегэй **правительстванууд хоорондын ба правительственнабэшэ эмхинүүдэй харилсаа холбооной** асуудал тухай бүлэг дотор тэмдэглэгдэнэ.

Эдэ хоёр бүлэгэй уласхоорондын эмхинүүдэй харилсаан дэлхэй дээрэ боложо байһан хэрэгүүдтэ олониитын хабаадаха арга нүхэсэл болоно, элдэб хүдэлөөнүүдтэ, эмхинүүдтэ нэгэдэһэн эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй улам ургажа байгаа үүргынь дээшэлүүлнэ.

Уласхоорондын политическэ гол шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ правительстванууд хоорондын эмхинүүдэй хэһэн ажал ябуулгада правительственнабэшэ эмхинүүд нүлөөлжэ шадаха.

Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ арга шадалтай байхын тула правительственнабэшэ эмхинүүд—национальна ба уласхоорондын—ниитынгээ аша туһые, хамтынгаа ажал ябуулгые бултааран шэнжэлэн тодорхойлхо ёһотой.

Империалис, хархис хүсэнүүдэй политика сүлөөтэ, бэеэ дааһан, дулдыданги бэшэ, политическэ, социальна хүгжэлтын замда гараһан арадуудта ямар ехэ аюул тохёолдуулха байна гээшэб гэжэ **Чилидэхи** урбалта элирхэйлэн гэршэлээ гээд коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ. Уласхоорондын монополинууд, гадаадын ба дотоодын хархис хүсэнүүд хэдынэйшье сагта добтолжо, зэбсэгтэ урбалта хэн, сэрэгэй диктатура тогтоогоод, арад зониие харата муухайгаар хэһээхээр бэлэн байһыень Сальвадор Альендиин Арадай нэгэдэлэй хуулита правительствые унагаалга гэршэлэн харуулаа.

Демократическа үзэл сурталай түлөө, хүнэй үндэһэн эрхын түлөө, үндэһэн хуули ба ёһо гурим бэхижүүлхын түлөө тэмсэл уласхоорондын оршон соо эб найрамдалта, адли тэгшэ эрхэтэй харилсаа тогтоохо эдэбхитэй политикатай таһаршагүй холбоотой байна гэжэ Чилидэхи байдал үшөө дахин элирхэйлэн харуулаа. Шахардуу шанга байдал һуларуулгада эсэргүүгээр, уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлгэдэ эсэргүүгээр тэмсэдэг хүсэнүүд национальна сүлөөрэлгын ба социальна дэбжэлтын замаар арадуудай дабшахадань тойбо татахые һэдэдэг хүсэнүүд болоно гэжэ Чилидэхи уршагта хэрэгүүд дахин батална.

Чилиин арадтай һаналаа нэгэдэлгэ, хунтын хашалта харшалалтада, хардалга мүрдэлгэнүүдтэ эсэргүү, бүхы демократуудые, патриодуудые сүлөөлхын түлөө, Чилидэ амгалан һайн байдал һэргээхын түлөө тэмсэл бүгэдэ ниитын, үнэн зүб, **демократическа эб найрамдал** хангахын түлөө хүдэлөөндэ нийлэн нэгэдэнэ. Иимэ хүдэлөөн бүхы дэлхэй дээгүүр дэлгэржэ байгаа.

***

Конгрессто хабаадагшадай нэгэн һанамжын ёһоор, мүнөө үедэ нэн түрүүн шиидхэгдэхэ гол шухала асуудалнуудта бидэнэй хандаса иимэ байна гээд коммюникегэй түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ. Иимэ хандаса аша үрэ ехэтэй ябуулгануудые хэхэ үндэһэ һуури табиха байна.

Конгресс һайн эхи табижа, уласхоорондын аюулгүй байдалай, буу зэбсэг хуряалгын, национальна бэеэ дааһан байдалай, харилсаа холбооной, эб найрамдалай аша туһада эб найрамдалда дуратай бүхы хүдэлөөнүүдэй хүсэлэл оролдолгонуудые нэгэдүүлгэдэ хүсэтэ түлхисэ болохо байһандань этигэн найданабди.

(ТАСС).

АХА НҮХЭДЭЙ АНХАРАЛ ДОРО

Комсомолой ажабайдал

Һургуули соо хон жэн. Гансал багшанарай дуугархань классууд сооһоо һонороор дуулдана. Манай гүрэн түрын ерээдүйн һайн һайхан ажабайдалые зохёон байгуулалсаха хүбүүд, басагад эдэ үүдэнүүдэй саана ном, дэбтэрнүүд дээрээ тонгойн һуунхай, эрдэмэй хизааргүй «далай» соогуур аяншалха замдаа бэлдэнэ гээшэл...

Улаан-Үдын 52-дохи һургуули Октябрьский посёлогто оршодог юм. Мүнөө энэ һургуули шэнэ байшанда орожо түбхинэнхэй, классуудынь һаруул, сэбэр, өөһэдын столовотой, спортивна залтай, элдэб мастерскойнууд бии.

Эндэ хүдэлдэг багшанарай олонхинь залуушуул, комсомолой гэшүүд. Тус организаци Октябрьска район соогоо, мүн хото соогоошье һайн хүдэлмэреэрээ суурхадаг байна. Багшанарай комсомолой организацинууд бэшэ эмхи зургаануудайхиһаа онсо илгаатай. Тэдэнэй ажал ябуулга имагтал үхибүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ гэһэн гол зорилгоһоо уламжалан гарана. Тиимэһээ энэ үүргыень анхаралдаа абан, тус организацийн хүдэлмэри тухай хөөрэхэ болонобди.

52-дохи һургуулиин багшанарай комсомолой организаци 14 гэшүүдтэй. Бултадаа институт, училищи дүүргэһэн тусхай эрдэм шудалһан зон. Эдэнэй олониинь мэргэжэл шадабаряар түгэс, бэрхэ багшанар гэжэ хэлсүүлдэг байна.

Багшанарай комсомолой организациин ябуулжа байдаг хүдэлмэри һурагшадай комсомольско организациин ажал ябуулгатай сэхэ холбоотой. Тиигэхэ зуураа комсомол багшанар, һурагшад комсомолшуудай хүдэлмэриие залан хүтэлбэрилдэг, хэр зэргын байдалтай байһыень хинан шалгадаг. Энэ тэдэнэй үндэһэн уялгань болоно ха юм.

Һурагшадай комсомольско организациин хамтын суглаанай гү, али комитедэй заседаниин болоходо, тэндэ залуу багшанар заатал һаа байлсадаг, саашадаа бэелүүлхэ хүдэлмэриингөө түсэб табихадань туһалдаг байха юм. Гэбэшье һурагшанар өөһэдөө бэеэ даагаад хүдэлмэрилжэ һураха уялгатай. Тиимэһээ зарим ушарта багшанар-комсомолшууд хараалһан түсэбэйнь хэр зэргэ дүүргэлтэ боложо байһые шалгаад лэ орхидог бэшэ, харин ямар дутуу дундануудтай байһыень элирүүлжэ, хайшан гэжэ тэдэниие усадхаха тушаань зүбшэл, заабари үгэдэг, арга хургыень ололсожо шададаг гээшэ. Залуу багша бүхэн хүмүүжүүлгын ямар нэгэн асуудалаар тусхай даабари абанхай байдаг. Тиимэһээ комсомолец бүхэн тэрэ даабарияа хүсэндэнь хүргэхын тула саг үргэлжын оролдолго гаргадаг юм.

Жэшээлхэдэ, Лидия Ганиева «Дружба» гэжэ һурагшадай клубай хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ дүрбэдэхи жэлээ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Энэ клубай ажал ябуулгада һургуули, класс бүхэн, хүн бүхэн хабаадаха ёһотой юм. Һурагшадай комсомолой комитет энэ клубые бэедээ даажа абанхай. Мүн пионернүүдшье эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Клубай гэшүүд ГДР, Венгри, Монголой Арадай Республикын, мүн манай ороной элдэб тосхон, хотонуудай үхибүүдтэй хани барисаатай болонхой. Тиихэдээ нютаг, орон тухайгаа уянгалан бэшэлсэдэг, һонин хэрэгүүд тухайдаа бэе бэедээ мэдээсэдэг юм. Интернациональна үзэл бодолтойгоор эдиршүүлые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ иимэ хүдэлмэриин ехэ нүлөөтэй байһаниинь элитэ.

Багшанарай комсомолой комитедэй секретарь Светлана Москаленко «Манай ленинскэ комсомол» гэһэн политическэ һуралсалай кружогые хүтэлбэрилдэг. Энээнэй хэшээлнүүдтэ ябадаг 8-10-дахи классуудай һурагшад ВЛКСМ-эй түүхэтэй, Уставтай танилсадаг, мүнөө үедэ манай ороной комсомолшуудай юу хэжэ, ямар гол зорилго шиидхэжэ байһые мэдэжэ абадаг шуу.

«Хүшэр» үхибүүд гээд бидэ хэлсэдэг заншалтайбди. Тэдэниие ямар аргаар хүмүүжүүлхэб гэһэн асуудалаар педагогическа эрдэм наукада арсалдаанууд үшөөл болоһон зандаа. Комсомолой комитет энээн тухай мүн лэ һанаагаа зободог, элдэб хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлдэг байна. Физкультурын багша, комсомолец Владимир Соковто энэ орёо хүдэлмэри даалгагданхай. Бусадшье багшанарынь тэрэ даабаряа дүүргэхэ ябадалдань али болохоор туһалхые оролдодог заншалтай.

Владимир «хүшэр» гүүлдэг хүбүүд, басагадые тодорхойлжо, гэртэхи байдалтайнь танилсадаг, үхибүүн бүхэнэй зан абари, юугээр һонирходог байһыень нэн түрүүн мэдэжэ абахаяа оролдодог. Ямар нэгэн юумэндэ тэдэнэй шунал түрүүлхэ тон шухала. Тиимэһээ туристическа аяншалгануудые эмхидхэхэ, спортивна секцинүүдэй хүдэлмэридэ хабаадалсуулхые оролдохо ёһотой. Илангаяа мэргэн буудалгын секци хүбүүдэй дура татадаг. Тэрэшэлэн ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсуулха гээшэ ехэ нүлөөлхы үүргэ дүүргэдэг арга. Энэ хэрэгтэ һурагшад комсомолшуудай хэшээл эрмэлзэлые зорюулха талаар багшанар яһалашье аша туһатай хүдэлмэри ябуулжа байна.

Энэ һургуулиин «Байгал» гэжэ клуб бүхы республика соогоо суурхадаг болонхой. Граждан дайнда, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда зорюулагдаһан музей энэ клубай гэшүүдэй хүсөөр эмхидхэгдэһэн юм. Эндэ сутлуулагдаһан материалнууд, экспонадууд шэнээр мүндэлһэн энэ музейн хүмүүжүүлхы удха шанартай байһыень бодотоор гэршэлнэ.

Советскэ Союзай Герой И. Б. Борсоевой баатарлиг намтар, дайшалхы зам эндэ гүйсэдөөр харуулагданхай. Тэрэнэй командалһан соединениин дайлалдаһан газар нютагуудаар «Байгал» клубай гэшүүд һаяхан ябажа ерээ һэн. ВЛКСМ-эй гэшүүн, географиин багша Л. Белова тэдэниие хүтэлбэрилһэн байна.

Мүн Курска дүхэригтэ болоһон байлдаанда зорюулагдаһан мемориалай нээгдэхэдэ, һургуулиин «улаан следопыдуүд» тэндэ ошожо хабаадалсаха зол хубитай байгаа.

Музей соо Советскэ Союзай Маршалнууд Жуковай, Гречкын, Еременкын, Голиковой эльгээһэн бэшэгүүд, тэдэнэй фото-зурагууд табяатай. Иимэ хүдэлмэри эдир наһатаниие патриотическа үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлгэдэ сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэнэ. Тиимэһээл багшанарай комсомолой комитет энээндэ анхаралаа ходо табижа байхые хүсэнэ.

Энэ зундаа һурагшанарай «Ажалай отряд» эмхидхэгдэжэ, багшанар ВЛКСМ-эй гэшүүд С. Москаленко, Е. Дабалаева гэгшэдэй ударидалга доро отрядай гэшүүд Сэлэнгын аймагай Шасарганын совхоздо ажаллаһан байна. Иимэ отряд республика соо эгээн түрүүн шахуу эмхидхэгдэһэн юм. Һурагшадай хэр хүдэлһыень ВЛКСМ-эй обкомой тус һургуулида барюулһан Хүндэлэлэй грамота гүйсэдөөр гэршэлэн баримтална бшуу.

Комсомол-багшанар өөһэдөөшье политическэ болон педагогическа мэдэсээ дээшэлүүлхые ходо эрмэлзэжэ байдаг. Жэшээнь, Е. Донина марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ, үшөө гурбан багша педагогическа эрдэмэй университедтэ һурадаг юм.

Залуу багшанар бултадаа шахуу ехэ классуудай хүтэлбэрилэгшэд. Тиимэһээ һурагшад - комсомолшуудай ниитын ажабайдалда сэхэ хабаатайгаар, нягта холбоотойгоор хүмүүжүүлгынгээ бүхы хүдэлмэриие ябуулна. Энэмнай багша хүнэй, ВЛКСМ-эй гэшүүнэй нангин уялгань болоно ха юм.

Н. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.
манай корр.

ШЭНЭ СОВХОЗУУД

Захааминай аймагай дэбисхэр дээрэ шэнэ 5 совхоз эмхидхэгдэбэ. Мал шахан таргалуулдаг Харацайн совхоз «Красный Октябрь» колхозтой нэгэдхэгдэжэ, совхоз болоо. Энэ ажахы Харацайн совхоз гээд нэрлэгдэнхэй.

Ленинэй нэрэмжэтэ, XXII партсъездын нэрэмжэтэ, «Дружба» колхозуудай үндэһэ һуури дээрэ Михайловкын, Хамниин, Ёнгорбойн совхозууд эмхидхэгдэбэ. Тиихэдэ «Коммунизмын зам», «Победа» колхозууд хамтаруулагдажа, Дүтэлүүрэй совхоз бии болгогдоо.

Харацайн совхозой директорээр З. Г. Тумуров, Михайловкын — Н. Б. Ринчинов, Хамниин — Ю. С. Хамаев, Дүтэлүүрэй — Ш. Г. Цыренгармаев, Ёнгорбойн совхозой директорээр С. Д. Банзаракцаев гэгшэд томилогдоһон байна.

Иигэжэ Захааминай аймаг хамтадаа 8 совхозтой болобо. Тэдэнэр бултадаа мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилхэ тусхай шэглэлтэй һэн туладаа Буряадай «Скотопром» трестдэ мэдэлтэй байха юм.

Манай корр.

ҺОНИРХОЛТОЙ СУГЛУУЛБАРИ

Буряадай АССР-эй Культурын министерствын үүсхэлээр түүхэтэ болон революционно хүшөөнүүдэй яажа бии болоһон тухай тодорхойлон бэшэжэ, фото-зурагуудыень буулгажа, суглуулха хүдэлмэри эхилбэ. Энэ хүдэлмэри ябуулхын тулада эрдэмтэдһээ болон фотографуудһаа бүридэһэн бүлэг байгуулагдаа. Түүхын эрдэмэй кандидат Е. С. Хамзина тэрэниие хүтэлбэрилнэ.

Энэ бүлэг Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудаар ябажа, ехэхэн хүдэлмэри хэжэ дүүргээ. Мүнөө Хяагтын аймаг ерээд байна. Хяагта хотын түүхэтэ-революционно хүшөөнүүд тухай һонирхолтой мэдээсэлнүүдые бэшэжэ абаба. Тиигээд эрдэмтэд аймагай хүдөө нютагуудаар яабажа, археологическа хүшөөнүүд тухай бэшэжэ эхилээ.

Р. ТУГУТОВ.

Хяагта.

Зүүн Сибиринин соёлой институдай библиотекэдэ 283 мянган ном тоологдодог. Эндэ 12 хүн хүдэлнэ. Уншалгынь зал соо үдэр бүри 500 студентнэр, багшанар һуужа, ээлжээтэ хэшээлдээ бэлдэдэг. Студентнэртэ хүндэтэй болоһон библиотекарь Раиса Викторовна Алексеева энэ институдта ажаллаһаар 11 жэл болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Раиса Алексеева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЭРДЭМЭЙ ЗИНДАА ОЛОХЫН ТҮЛӨӨ

Хүдөө ажахын институдай эрдэмтэдэй совет ...һан зарлагдажа, диссертаци хамгаалга болоо. Эрдэмтэ советые хүтэлбэрилэгшэ, ...тор Н. Д. Мирзнов диссерт... хамгаалхаяа ерэһэн нүхэ... ...й сугларагшадые танилсуулаад, нүхэр Хингеевтэ үгэ ...

Даниил Дмитриевич Хингеев ...мэргэжэлээрээ хүрьһэ шэнжэлэгшэ инженер юм, 1966 ондо ...Эрхүүгэй гүрэнэй университет дүүргэһэн. Эрхүү хотодо оршодог «Росгипрозем»-дэ, Буряадай АССР-эй Түнхэнэй аймагай ...совхоздо хүдэлһэн ...на. Хүдэлжэ ябахадаа, ...һан юумэеэ, тоо баримтануудые согсолжо, Буряадай АССР-эй хүрьһэнэй элдүүрилые ...оролдосотойгоор шэнжэлжэ эхилээ. Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станцида хүдэлхэдөө, олон ондоо нютагай хүрьһэ шэнжэлээ, элдэб янзаар элдүүрилгын онол аргын ашые ажаглаа. Тиигэжэ «Буряадай АССР-эй хүрьһэнэй элдүүрилгын гүнзэгынь ба онол арганууд» гэһэн диссертаци бэшэһэн байна.

Эрдэмтэдэй совет дээрэ сугларһан нүхэдтэ шэнжэлһэн хүдэлмэри тухайдаа тодорхойгоор хөөрэжэ үгэхэ зуураа, Буряад ороной уларилда зохимоор болзор соо хүрьһэ яажа элдүүрилээ һаа һайн бэ гэһэн һанамжа нүхэр Хингеев хэлээ. Тэрэниие эрдэмтэдэй соведэй гэшүүд яһала һайшааба. Хингеевэй түсхайта оппонентнүүдээр хүдөө ажахын эрдэмэй доктор, профессор **В. Ф. Трушин** (Свердловск хотоһоо), хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат, доцент **И. А. Ишигенов** гэгшэд томилогдоһон байгаа. Тусхайта оппонентнүүдшье, сугларагшадай дундаһаа үгэ хэлэһэн нүхэдшье Д. Д. Хингеевэй шэнжэлһэн хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэжэ, тэрээндэ хүдөө ажахын эрдэмэй кандидадай зэргэ олгохо гэжэ дурадхабад.

Нүгөөдэ диссертантнь — Яхадай АССР-һээ ерэһэн ветврач **Семён Иннокентьевич Исаков.** Энэ нүхэр — оротон яһанай хүн, Якутск хотын гүрэнэй университет дүүргэжэ, ветврач боложо гараад, олон жэлэй туршада тэрэ мэргэжэлээрээ хүдэлжэ байна. Тиихэдээ Яхадай АССР-эй адуун һүрэг олошоруулха хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулха зуураа, мориной гэдэһэ дотор соо байрлажа, махабадтань хоро хүргэдэг хорхой шабхайнуудые шэнжэлжэ, тэрэниие аргалан усадхаха онол бэдэржэ эхилһэн байгаа. Тиигэжэ СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Яхадай филиалай биологиин институдай заочно аспирант болоһон юм. Тэрэнэй диссертациин темэ энэ: «Яхадай адуунай гэдэһэ дотор соо оршодог отронгилятозуудые (хорхой шабхайнууд) элирүүлгын зарим асуудалнууд ба тэрэ гельминтозуудай үедэ эмнэлгын арганууд».

Научна хүтэлбэрилэгшэнь — ветеринарна эрдэмэй доктор, профессор **Вера Юлиановна Мицкевич** (Ленинград) — гэгшэ С. И. Исаковай шэнжэлгые эрхимээр сэгнээд, тэрээндэ эрдэмтын зиндаа олгохын тула ябуулга хыт гэжэ хандаһан бэшэг эльгээгээ.

С. И. Исаков эрдэмтэдэй соведэй гэшүүдэй үмэнэ диссертациингаа удхые түбшэн янзаар тоб байса хөөржэ үгөөд, нэмэлгэ олон асуудалнуудта оншотой зохидоор харюусаа. Тэрэнэй тусхай оппонентнэр Буряадай АССР-эй наукын габьяата ажал ябуулагша, ветеринарна эрдэмэй кандидат, профессор **С. Н. Мачульский** (хүдөө ажахын институт), ветеринарна эрдэмэй кандидат **В. Б. Суманов** (БИЕН) гэгшэд Яхадай шэнжэлэгшын хүдэлмэридэ эрхим сэгнэлтэ үгөөд, тэрээндэ ветеринарна эрдэмэй кандидадай зэргэ олгохо гэжэ дурадхаба. **Ц. ДОНДОГОЙ.**

«СЭЛЭНГЭ». ХЭР НААДАА ГЭЭШЭБ?

ФУТБОЛ

Октябриин 30-най үдэр, түмэр замшадай соёлой байшан соо, Улаан-Үдымнай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд, энэ нааданда дуратайшуултай уулзаба.

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь С. В. Ангапов уулзалга нээжэ, «Сэлэнгын» ахалагша тренер А. И. Жуйковто үгэ үгөө.

Ахалагша тренер энэ жэлэйнгээ нааданuудта яажа бэлдэһэн тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ, һүүлдэнь асуудалнуудта харюусаа.

Нёдондо, ноябриин 20-до «Сэлэнгымнай» футболистнууд бэлэдхэлээ эхилһэн юм. Урда жэлнүүдэйхидэ орходоо, яһала ехэ хэмжээнэй худэлмэри ябуулагдажа, командын гэшүүн бүхэн оролдосотойгоор бэеэ һорихон байна. Медицинскэ шалгалга саг үргэлжэ хэгдэдэг байһан тулань, үлүү гармаар бэеэ һорижо эсэһэн ушар футболистнуудай дунда ушараагүй.

Хамгаалагшад, полузащитнигууд, добтологшодой бэе бэсэ хүсэд ойлгожо наадахынь тулада, талмай дээрэ тэдэнэй бэелүүлхэ тактическа зорилгонууд саг үргэлжэ хэлсэгдэдэг байһан юм. Добтолгодо Ю. Изюмцев, А. Михнов, Н. Дорофеев гэгшэд наадаха ёһотой байгаа. Тэдэндэ Ю. Самсонов, Ю. Калашников гэгшэд эдэбхитэйгээр туһалхаар харааалгдаа һэн. Жэшээлэн хэлэхэдэ, хэрбээ Калашников Дорофеев хоёрые нүгөөдэ командын хамгаалагшадай һахижа, һатуулжа сүлөөгүй байха үедэнь, Самсонов талмайн баруун гар тээхи талаар гү, али тэг дундуур һуха гаража; А. Михновтой, Ю. Изюмцевтэй наадажа, үгы гэбэл ворота руу сохихо арга боломжо бэдэрхэ байгаа гээшэ. Теэд түрүүшын нааданuудта Дорофеев, Изюмцев, Калашников гэгшэд бэртэжэ, удаан саг соо һорижо олоһон энэ схемэнь һандараа бшуу. Юрэнхыдөө, олоң футболистнууд саг үргэлжэ бэртэжэ, ехэ һаад ушаруулаа гээд А. И. Жуйков онсо тэмдэглээ.

Мартын 15-һаа «Сэлэнгэмнай» футбол наадалгын үеын урдахи бэлэдхэлэй уулзалгануудые Казахстанда үнгэргөө һэн. Тэндэ хэдэн уулзалга үнгэргэхэдөө бултыень шүүгээ. Командын алишье хуби: добтолго, полузащита, хамгаалагшад, вратарь һайнаар наадаһан юм. Тиимэһээ календарна түрүүшын дүрбэн нааданда шүүгдэшэхэбди гэжэ оройдоо һанаагүй, бэедээ найданги байгаа. Энээн дээрэһээ болоно, эгээн түрүүшынхиеэ шүүгдэхэдээ, футболистнууд нилээд урмаа хухарһан, алдуу эндүүгээ командынгаа хамтын суглаан дээрэ хэлсэһэн байха. Тиимэһээ арга боломжоёо хаража үзөөд, 5-дахи һууриин түлөө тэмсэхэ шадалтайбди гэжэ шиидээ һэн. Гэхэ зуура энэ зорилгоёо бэелүүлжэ шадаа. Зүгөөр нэгэдэхи һууриин дан дүтэ байһаниинь футболистнуудые бахардуулаа гү гээд һанахаар. Түрүү зэргэдэ ябаһан команда аад, һүүлшын нааданай урда тээ «Сахалинда» 3:0 тоотойгоор шүүгдэхэ гээшэ даншье һаа бирагүй дүн ха юм. Энээн дээрэһээ бодоходо, сэхыень хэлэбэл, «Сэлэнгэмнай» нэгэдэхи һуурида гараха арга боломжогүй, психологическа бэлэдхэлгүй, зориглолгүй байба гээшэ ха.

Командын эгээл найдалтай талань гэбэл, хамгаалагшад болоно. Нэн түрүүн, вратарь В. Титовые магталтай. Гэбэшье Вадим Титовые амаруулха, нааданай һүүл багта һэлгэхэ үнөө вратарьгүй байһамнай харамтай.

Хамгаалагшад В. Коробкин, А. Иванников, В. Чикачёв, Ю. Кизеев, В. Плюснин гэгшэд нэгэ хэдэн уулзалгаһаа бэшэндэ яһала һайнаар наадаһан байна. Тиихэдээ «Сэлэнгэдэ» үнинэй наададаг Виктор Чикачёвые онсо тэмдэглэмээр.

Командын полузащита: Ю. Самсонов, Ю. Калашников, В. Максимов, В. Михнов, В. Трифонов яһала барагаар наадаа. Жэшээлхэдэ, Калашников 8 бүмбэгэ, Самсонов 3-ые, В. Михнов 2-ые мүрысэһэн командануудайнгаа ворота руу сохижо оруулһан байна.

Харин «Сэлэнгын» добтологшодые А. И. Жуйковшье, үгэ хэлэһэн футболдо дуратайшуулшье шүүмжэлээ. Хараад үзэе. Алдаһан бүмбэгынгөө тоогоор «Сэлэнгэмнай» хоёрдохи, зүгөөр оруулһан бүмбэгөөрөө оройдоол юһэдэхи һуурида. Командын добтолго һула гэжэ энэ жэшээ харуулна. Мүн футболистнуудаймнай олонхинь наһатай болоно байна. Хэн тэдэнииe халан абажа, буряад футболыемнай саашань хүгжөөхэб гэһэн асуудал энэ уулзалга дээрэ гараа. Командын начальник А. Д. Жамьяндабаев харюусахадаа «Ондоо тээһээ футболистнуудые урихагүйбди. Мүнөө үедэ командамнай гол түлэб нютагайнгаа хүбүүдһээ бүридэнэ. Тиимэһээ саашадаашье город болоод республика соогоо бэлигтэй бэрхэ хүбүүдые бэдэрхэбди, бэдэрнэшьебди. Һая Краснодар хотодо болоһон мүрысөөндэ манай бэлэдхэлэй бүлэгэй залуу футболистнууд яһала һайнаар наадажа, нэгэниинь РСФСР-эй суглуулагдамал командада наадаха болоо», — гэжэ мэдүүлбэ.

Үнэхөөрөөшье, энэ зүб. Түрэл нютагайнгаа нэрэ солын түлөө наадаһан футболист наадан бүхэндэ бүхы хүсэ шадалаа үгэхэ бэшэ гү?

Урда жэлнүүдтэй жэшэхэ болоо һаа, «Сэлэнгэмнай» яһалал урагшаа ябажа, һайжаржа, хүгжэжэ байна гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Мүнөө жэлдэ түрүүшынхиеэ 5-дахи һуурида гараба ха юм.

Уулзалгын һүүл багта футболистнуудта, А. И. Жуйковто, А. Д. Жамьяндабаевта, командын врач болон администраторто КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой, ВЛКСМ-эй обкомой, ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой, облпрофсоведэй Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа.

Иимэ уулзалгануудые үшөөл оло дахин эмхидхэжэ байгаа һаа һайн һэн. Буряад футболой хүгжэлтын шиидхэтдээгүй асуудалнууд олониитын анхаралда табигдаха ёһотой ха юм.

Ц. ЦЫРЕНОВ.

«СПОРТЛОТО-2» ТУХАЙ

Манай орон дотор физическэ культура болон спорт хүгжөөлгэдэ ехэхэн анхарал хандуулагдадаг. Хэдэн миллион совет хүнүүд физкультураар һонирходог, махабадаа хатуужуулдаг байха юм. Спорт эрхилхэ арга жэл бүри үргэдхэгдэнэ. Физическэ культура болон спортые саашадань хүгжөөхын тулада материально-техническэ һайн бааза — стадионууд, спортын ордон, залнууд, тамаралгын бассейнүүд, талмайнууд, спортивна хэрэгсэл, гутал, хубсаһан хэрэгтэй. Мэргэжэл һайнтай кадрнуудые һургажа хүмүүжүүлхэ шухала. Энээнэй тулада ехэхэн мүнгэн зөөриин хэрэгтэй байһаниинь ойлгосотой ааб даа. Энэ ушарта «Спортлото» ехэхэн үүргэ дүүргэнэ.

1970 онһоо «Спортлото» наадан орон дотоонай үнгэргэгдэжэ захалһан байна. Тиихэдэ городоймнай ажалшадай энэ нааданда хабаадалсажа эхилһээр нэгэ жэл үнгэрбэ. «Спортлото» арад зоной аша туһада үнгэргэгдэнэ. Энэ нааданда хабаадалсаһан хүн бүхэн бэеын элүүр энхые сахин хамгаалха хэрэгтэ хубитаяа оруулнэ гээшэ. Нааданай гурима ёһоор бүхы мүнгэнэй 50 процент золтой карточкануудай шүүбэри түлэлгэдэ, нүгөө хахадынь физкультура, спорт хүгжөөлгэдэ, шэнэ түхеэрэлгэнүүдые барилгада, хуушануудые һэльбэн заһабарилгада, олон зоной хабаадалгатай спортивна хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэлгэдэ гаргашалагдана. «Спортлотогой» аша туһань ехэ. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ совет спортдо 8 миллион гаран түхэриг, Берлиндэ үнгэргэгдэһэн залуушуулай болон студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн фестивалиин жасада 12,5 миллион түхэриг мүнгэ бэлэглэһэн байха юм. «Спортлото» 1975 он болотор 100 миллион түхэриг мүнгэ спорт хүгжөөлгэдэ үгэхэ байна.

Республика ... Улаан-Үдэдэ ажаһуу... гадна, Гусиноозёрск, Закаменск городууд... хой, Селенгинск, Ка... Заиграево, Кабанск, ... Шэбэр, Хори тосхонуу... дай ажалшад энэ на... мүнөө хабаадалсана. ... жэлдэ Бабушкин ... Хэрэн, Тарбагатай, ... Турунтаево тосхонуу... «Спортлотогой» ... нээгдэхээр хараалагда...

Республикымнай зо... управлени Буряад... спортын хэрэглэмжэд... гэ гаргадаг болоо. ... болзорой туршада ... ган түхэриг мүнгэ ... республиканска ком... эльгээгдээ.

Гансахан Улаан-Үдын ажаһуугшадта 1.402.9... точка худалдагдаа. 405.995 түхэригэй ... Республика доторнай ... хүн гурбан түхэригһөө ... түхэриг хүрэтэр мүнгэ ... гээ. Золто карточка... ээдтэ дүн хамта 178.6... хэриг мүнгэн ... Улаан-Үдын олохон ... 2.000-һаа 5.000 түхэ... рэтэр мүнгэ шүүгээ.

«Спортлото-2» гэдэ... доторнай бии болоо... хүнүүд дуулаһан ... Үнэхөөрөөшье, энэмнай ... юумэн болоно. Б... оной октябриин 20-һоо ... жэ «Спортлото», «Спорт... лото-2» гэжэ хоёр тираж... гэн доро үнгэргэгдэдэг ... бо.

«Спортлото-2» гэд... юун болоноб? Энэ ... «Спортлотогой» дүр... адляар үнгэргэгдэнэ, ... гаань юун болоноб ... «Спортлото-2-ой» кар... дээрэ тэмдэглэгдэһэн ... нууд нэгэ доро үнгэргэ... хоёр тиражда наадаха ... бшуу. Тиимэһээ энэ ... да хабаадагшад хоёр ... жаар мүнгэ шүүхэ ар... болоно. «Спортлото-2» карточканууд Улаан-Үдэдэ ноябриин 20-һоо худалда... жа эхилхээр хараалагд...

Д. ЦЫРЕНО...
«Спортлото...
Буряадай зона...
управлениин началь...

ЯРУУНАҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ХҮШЭР АЖАЛ МАШИНАДА ДААЛГАГДАНА

НАРҺАТА. («Буряад үнэн» газетын штатнабэшэ корреспондент А. Бабушкин). Үнгэрэгшэ жэлэй һүүл багта үхэрэй шэнэ байра баригдажа ашаглалгада үгтэһэн юм. «Даугава» гэжэ үнеэ һааха түхеэрэлгэ тодхогдожо дүүрэбэ. Мүнөө «Юбилейный» совхозой һаамхай үнеэдэйнь хахадһаа олониинь машинаар һаагдадаг болобо.

Үхэрэй байрын хажууда худаг малтагдажа, бүлүүрээр уһан абтана. Иигэжэ оньһожоруулагдамал аргаар малаа уһалдаг болоо. Мүн машинын хүсөөр байра соохи сэбэрлэгдэнэ.

— Мал ажалай хүшэр хүндэ хүдэлмэриие оньһожоруулга уридшалан хараалагдаһан түсэбэй ёһоор хэгдэнэ. Совхозой үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудай хүшэр хүндэ ажалые оньһожоруулжа эхилээбди. Мүнөөмнай ехэ ажал оньһон машинада даалгагдадаг болобо гээшэл даа. — гэжэ совхозой парткомой секретарь нүхэр Торгашин хөөрэнэ.

ХАРГЫ ЗАҺАБАРИЛАГДАНА

Яруунын совхозой түб Гүндэ тосхонһоо Тулдунай отделени хүрэтэр хорёод километр болодог. Тэндэхи зон Гүндэ ошохо, һөөргөө бусаха болоходоо аяар холуур, хоёрдохи отделенеэр тойрожо, үнэтэй сагаа гээдэг байгаа.

Гүндэһөө Тулдун хүрэтэр сэхэ харгы гаргаха шухала болоо. Нютагай зон энэ харгые заһабарилха хэрэгтэй гэһэн эрилтэ табидаг болоһон байгаа. Ажалшадай энэ эрилтэ мүнөө бэелүүлэгдэжэ эхилээ.

Совхозой нуга сабшалан һайжаруулдаг отрядта энэ хүдэлмэри даалгагдаа. Мүнөө үедэ яһала ехэ хүдэлмэри хэгдээд байна. Гакса мотоор ябажа болохо хээрын харгын хоёр захын далан зургаан метр хүрэтэр үргэн болгогдоо. Харгын хоёр захаар һубаг малтагдажа дүүрээ.

ПУТЁВКООР ШАГНАГДАА

Надим Закировай гэр бүлөөрөө Хүрбын совхоздо хонишоноор ажаллажа эхилһээр хэдэн жэл үнгэрбэ. Энэ үе соо элэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ, бага бэшэ дүй дүршэлтэй болонхой. Хонидынь хүсэ шадалаар ходо һайн байдаг. Түл абалгааршье һайн дүнгүүдтэй.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга абажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлээ.

Закировтанай эрхим ажал үндэрөөр сэгнэгдэжэ, тэдэнэртэ СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудай выставкэдэ ошохо түлөөһэгүй путёвко совхозой зүгһөө барюулагдаба. Тиигэжэ Надим Закиров Фатыма нүхэртэеэ Эхэ оронойнгоо ниислэл хото ошохоёо мордобо.

Ц. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хориин аймаг.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ТҮҮХЭТЭ УДХА ШАНАРТАЙ ХЭРЭГ

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада боложо дүүрэһэн Бүхэдэлхэйн конгресс дэлхэйн олониитын, гадаадын хэблэлэй анхарал татаһаар.

УЛААН-БААТАР. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада болоһон Бүхэдэлхэйн конгресс түүхэтэ удха шанартай хэрэг болоно гэжэ МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал мэдүүлбэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ дотор мүнөө үеын уласхоорондын байдал, тэрэниие саашадань һайжаруулха харгы замууд элирхэйлэгдэһэн байна. Эб найрамдал ба бүгэдэ ниитын аюулгүй байдал хангахын түлөө хамтын тэмсэл улам үргэнөөр хэхэ уряа энээн дотор бии.

Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха, тодорхойлон хэлэхэдэ, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулха тухайда Советскэ Союзай ехэ оролдолго гаргажа байһыень үшөө баталһан Л. И. Брежневэй үгые Монголой Арадай Республикын ажалшад һайшаан дэмжэнэ.

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада болоһон конгрессэй дүнгүүд дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха хэрэгтэ, гүрэнүүдэй болон арадуудай хоорондо аша үрэ ехэтэй харилсаа тогтоолгодо, империализмда ба хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү, бүхы түхэлэй колониализм ба расизмда эсэргүү тэмсэлдэ эб найрамдалда дуратай, түрүү үзэлтэй хүсэнүүдые саашадань нэгэдүүлгэдэ нүлөөлхэ гээд этигэн найданабди гэжэ Ю. Цеденбал тэмдэглээ.

РИМ. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресс дээрэ абтаһан шухала документнүүд дэлхэй дээрэ үнэн зүб, бата эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ үндэһэ һуури болохо байна гэжэ «Унита» газетэ бэшэнэ. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тушаа ООН-ой Аюулгүйн Соведэй тогтоолнуудые бодото дээрэнь дары бэелүүлхээр туйлахын тула үргэн олониитые хабаадуулхыень конгрессто хабаадагшад бүхы оронуудай эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдые, политическэ партинуудые, ниитын эмхинүүдые уряалһан байна гээд газетэ тэмдэглэнэ.

Эгээн үргэн ехэ, олоной хабаадалгатай энэ дээдэ хуралдаан бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха, элдэб политическэ үзэл бодолтой хүнүүдэй хоорондоо үгээ ойлголсолгые, харилсаа холбооень бэхижүүлхэ хэмжээ ябуулгануудай программа абаһан байна.

НЬЮ-ЙОРК. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгрессэй хүдэлмэридэ олон оронуудай түлөөлэгшэд хабаадаа гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ. Политическэ, ниитын, уласхоорондын эмхинүүдэй, эдэнэй дунда Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Секретариадай түлөөлэгшэд конгрессто хабаадаһан байна гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Эб найрамдалай, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй, буу зэбсэг хураалгын түлөө тэмсэл тухай, Дүтын Зүүн зүгтэхи, Индохитадтахи, Чилидэхи байдал тухай хөөрэлдөөнүүд Москвада болоһон байна.

Совет хүнүүдэй хүндэмүүшэ һайн байлга конгрессэй амжалтатай хүдэлмэридэ нүлөөлһэн байна гээд газетэ бэшэнэ.

ТОКИО. Японой социалис партиин элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, парламентын депутат Сансити Хан'ю ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй конгресс дээрэ хэлэһэн үгэ ехэ удха шанартай байна гэжэ тэмдэглээ. Дэлхэй дээрэ амгалан ёһоор зэргэ оршохо, хани ёһоной харилсаа холбоо тогтоохо политика бэелүүлхэ гээшэ шухала гээд энэ үгэ дотор хэлэгдэнэ гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

ЛОНДОН. Дэлхэй дээрэ бата эб найрамдал хангахын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхыень Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресс уласхоорондын олониитые уряалаа гээд «Морнинг стар» газетэ бэшэнэ.

(ТАСС).

УЛААН-БААТАР

ХАНИ БАРИСААНАЙ, НЭГЭДЭЛЭЙ ДЕМОНСТРАЦИ

ТАСС

БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живков түрүүтэй НРБ-гэй партийно - правительственна делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр МНР-тэ ерээд байһанай хүндэлэлдэ митинг эмхидхэгдэбэ.

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, Т. Живков митинг дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

Монгол-болгар арадуудай аха дүүгэй холбоон хэтэдээ мүнхэ, эбдэршэгүй гэжэ Ю. Цеденбал хэлээ. Дэлхэйн Эб найрамдалда дуратай, түрүү үзэлтэй хүсэнүүдэй түшэг тулгуури — агуухэ Советскэ Союзтай хамта Ленинэй заалһан замаар урагшаа дабшаха хүсэл эрмэлзэл холбоон доторнай бии.

Тодор Живков харюугай үгэ хэлэхэдээ, НРБ-гэй, МНР-эй арадуудай туйлаһан амжалтанууд БКП-гэй, МНРП-гэй үнэн зүб политикын үрэ дүн болоно гэжэ тэмдэглээ. В. И. Ленинэй агуухэ ороной, совет арадай үнэн зүрхэнэй туһаламжагүйгөөр эдэ амжалтанудай туйлагдахагүй байһыень ойлгонобди гэжэ Т. Живков хэлэбэ. Манай парти, гүрэн, арад Болгар-совет хани барисаа хэлбэришэгүйгөөр бэхижүүлнэ, үргэдхэнэ.

Социалис хани нэгэдэлгэ оронуудай, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэл, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба бүгэдэ ниитын аюулгүй байдал бэхижүүлхые эрид шиидэнги байһан тухайдаа ораторнууд мэдүүлээ.

УЛААН-БААТАР

Үндэр шагнал

ТАСС

Монгол, болгар арадуудай аха дүүгэй хани барисаа, МНР-эй ба НРБ-гэй хоорондохи харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ ехэ габьяатай байһанайн түлөө, эб найдамдал, социализм хамгаалха хэрэгтэ туһа нэмэри хэһэнэйнь түлөө МНР-эй Арадай Ехэ Хурал Указ гаргажа, БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живковые Сүхэ-Баатарай орденоор шагнаба.

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал Монголой үндэр хайра шагналые Т. Живковтэ барюулаа.

БЕРЛИН

ТҮҮХЭДЭ ЗОРЮУЛАГДАНА

ТАСС

Агуухэ Октябриин Социалис революциин түүхэдэ зорюулагдаһан социалис оронуудай эрдэмтэдэй сесси Германиин Демократическа Республикын ниислэл хотодо нээгдэбэ. Совет делегациин хүтэлбэрилэгшэ академик И. И. Минц «1917 оной октябрь Россида, 1918 оной ноябрь Германида» гэһэн элидхэл хээ. Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Польшын түүхэшэд-эрдэмтэдэй хэлэһэн үгэнүүдые сессидэ хабаадагшад шагнаһан байна.

ПРАГА

Хөөрэлдөөнүүд дүүрэбэ

ТАСС

ЧССР-эй Президент Л. Свободын, албанай хэрэгээр ЧССР-тэ ерээд байһан Польшын Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. Яблоньскиин хоорондо түгэсхэлэй уулзалга эндэ болобо.

Уулзалгын үедэ хөөрэлдөөнүүд үргэлжэлүүлэгдэһэн, Г. Яблоньскиин Чехословакида ерэһэн тухай коммюнике һайшаагдаһан байгаа.

Польшодо ерэхыень Г. Яблоньский Л. Свободые уриба.

СОФИ

СОВЕТ СОЁЛОЙ ҮДЭРНҮҮД

ТАСС

Совет соёлой үдэрнүүд Болгарида эхилбэ. Бүхы орон дотор үнгэргэгдэһэн хэмжээ ябуулганууд Агуухэ Октябриин 56 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байгаа.

Совет уран зохёолшод, драматургнууд, хүгжэмшэд, уран зурааашад, уран бэлигтэнэй коллективүүд соёлой үдэрнүүдтэ хабаадахаяа Болгарида ерэбэ.

Совет соёлой үдэрнүүд Болгариин Арадай Республикын ниислэл хотодо баярай оршон байдалда нээгдэбэ. БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Болгар-совет хани барисаанай бүгэдэ арадай комитедэй түрүүлэгшэ Ц. Драгойчева, партийна ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд, СССР-эй культурын министр Е. А. Фурцева баярай суглаанда хабаадаа. НРБ-гэй искусствын, культурын талаар комитедэй түрүүлэгшэ П. Матев суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ.

БУДАПЕШТ

ВСРП-гэй ЦК-гай пленум

ТАСС

Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй үргэдхэгдэһэн пленум эндэ болобо. ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадарай түрүүлэлгэ доро тэрэ боложо үнгэрөө.

ВСРП-гэй ЦК-гай секретарь А. Пуллаитай «Уласхоорондын байдалай гол шухала асуудалнууд» гэһэн тоосоото элидхэлые, мүн бусад зарим асуудалнуудые пленум зүбшэлһэн байгаа.

БАМАКО

ҮНДЭР СЭГНЭЛТЭ

ТАСС

Бэеэ дааһан байдалтай болоод, хүгжэлтэ туйлахын түлөө Африкын, Азиин, Латиин Америкын арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ, тэмсэлдэ социалис оронуудай үзүүлһэн туһаламжа, дэмжэлгые уласхоорондын олониитэ үндэрөөр сэгнэнэ гэжэ Малиин «Эссор» газетын тусхай корреспондент, Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада болоһон Бүхэдэлхэйн конгрессэй хүдэлмэриин дүнгүүдые шэнжэлэн тайлбарилхадаа тэмдэглэнэ. Социалис оронууд нэн түрүүн Советскэ Союз тэмсэжэ байгаа арадуудта туһа хүргэхэдөө, империализмтай тэмсэлэй хэрэгтэ үнэн сэхэ байһанаа бүхы дэлхэйдэ элирхэйлэн харуулна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй конгресс дээрэ хэлэһэн үгэ В. И. Ленинэй орон бүгэдэ ниитын эб найрамдалай найдамтай түшэг тулгуури байгаа, саашадаашье байха гэжэ үшөө дахин гэршэлбэ.

РИМ

Сэрэгэй хунтын харата ябуулганууд

ТАСС

«Чилидэ сэрэгэй урбалтын хэгдэһэн үдэрһөө хойшо хоёр шахуу һарын үнгэрөөшье һаань, орон дотор Арадай нэгэдэлэй правительствын тала баригшадые, демократическа үзэл бодолтой хүнүүдые барижа хаана, хайра гамгүйгөөр хэһээнэ», — гэжэ «Унита» газетэһээ Чилидэ байһан корреспондент Г. Викарио, Италидаа бусажа ерэн сасуугаа, пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ.

Урбалта хэгшэд һамгантаймни хамта намайе барижа, Сантьягын түрмэнүүдэй нэгэндэ хаагаа һэн гэжэ Г. Викарио хөөрэбэ. Дипломатическа хамааралсалгын ашаар лэ эндэһээ сүлөөлэгдэһэн байгааб. Сантьягадахи концентрационно лагерь болгогдоһон «Насиональ» стадион хараһан байнаб. Ямаршье гэмнэлгэгүйгөөр эндэ хаагдаһан хүнүүдые буудажа алана. Һүүлэй үдэрнүүдтэ хунта 71 хүниие буудажа алаа. Эдэнэй гэмынь юуб гэхэдэ, тэдэ Сальвадор Альендиин хуулита правительствын тала баридаг байгаа бшуу.

Гэхэ зуура, Чилидэ зүүнэй үзэлтэй ба демократическа хүсэнүүд улам үргэдэн нэгэдэжэ байна гээд Г. Викарио мэдүүлбэ.

Португалиин колонизаторнуудай Мозамбигта үйлэдэһэн зэрлиг муухай ябуулганууд тухай шэнэ шэнэ мэдээсэлнүүд орожо үргэлжэлһөөр.

«Штерн» журналда тунхаглагдаһан зураг дээрэ: Мозамбигай хойто захадахи һууриин тосхонуудай нэгэндэ мүрдэгшэд вертоледуудһаа буужа байна. Эндэхи зон партизануудтай холбоо барисаатай гэжэ һэжэгтэ ороһон байгаа.

ТАСС-ай фотохронико.

Дүтын зүүн зүгтэхи байдал

Египедһээ, Сириһээ ороһон мэдээсэлнүүдэй ёһоор, буудалдаанай зогсоогдоһон газарнуудта амгалан байдал оршоод байна.

ООН-ой онсо даабарита хүсэнүүдэй командалагша генерал Э. Сийласвуо Исмаили хотодо ошожо. Суэцкэ каналай хоёр талада ООН-ой адаглагшадай хэжэ байһан ажал ябуулгатай танилсаба.

Египедэй засагаархид али бүхы туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлнэ, транспортаар, холхеэ холбооной зүйлнүүдээр туһална гэжэ ООН-ой онсо даабарита хүсэнүүдэй Каирта байдаг түлөөлэгшэд мэдээсэбэ.

Ноябриин 1-нэй үглөөгүүр Египедэй гурбадахи армиин частьнуудай, Израилиин сэрэгүүдэй хоорондо буудалдаан болоо гэһэн израилиинхидай баримтануудые Египедэй Араб Республикын сэрэгэй түлөөлэгшэ буруушааһан байна.

Буудалдаа зогсоолгые эбдэжэ, Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал һэргээхэ хүсэлэл оролдолгонуудта тойбо татахын тула Израиль элдэб шалтагаануудые бэдэрнэ гэжэ Египедэй түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Израилиин дээрмэшэ сэрэгшэд Урда Ливанай һууриин тосхонуудые бомбодожо, буудажа үргэлжэлһөөр. Бинт-Джбейль, Тири, Айн-Ибль, Марун Ад-Рас гэжэ тосхонуудые буудаһан байна.

(ТАСС).

ЛИМЭ

ҺУРАЛСАЛАЙ ХЭРЭГЫЕ ҺАЙЖАРУУЛХЫН ТУЛА

ТАСС

Һуралсалай хэрэгые һайжаруулха, үзэг бэшэггүйдэлгые усадхаха үргэн ехэ программа Перуда амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Тусхай баримтануудай ёһоор, 1972 ондо ороной хото городуудта, хүдөө нютагуудта хэдэн зуутаад шэнэ һургуули нээгдээ. Энэ үе соо гэгээрэлэй хэрэгтэ гүрэн түрэ 610 миллион соли (14 миллионһоо үлүү доллар) һомолһон байна.

Хадата нютагуудта, Сельбэдэ ажаһуудаг хүн зоной үхибүүдтэ 360 шэнэ һургуули бариха талаар Гэгээрэлэй министерствын зохёоһон хоёр жэлэй түсэбые правительство һайшааба. Энэ түсэб бэелүүлгэ 150 мянга шахуу үхибүүдые һуралсалай классуудаар хангаха арга олгохо.

„Буревестнигэй“ түбэй соведэй алтан медаль

Арһан бээлэйн 200-гаад мастер Одессэ хотодо сугларжа, боксоор «Буревестник» бүлгэмэй түбэй соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсаба.

Спортын уласхоорондын классай мастер, нютагаймнай хүбүүн Валерий Стрельников энэ мүрысөөе һайнаар үнгэргөө. Москвагай Физкультурын институдай аспирант Валерий энэ удаа хүзүүндээ алтан медаль зүүһэн бай...

Зүүн-Сибириин техно... ческа институдай багша ... вел Федотов иимэ мүры... нүүдтэ хабаадалсахадаа ... бэшэ илажа гарадаг ба... Тэрэ мүнөө гурбан түлаа... һайнаар үнгэргөө. Гэб... дүрбэдэхиеэ ринг дээрэ ... рахадаа Павел шүүг... байна. Тэрэ гурбадахи һ... эзэлжэ, бронзо медальдо ... төө.

О. МЕРКУЛО...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, «Яруунын аймагай колхоз, совхозуудай һаалиин фермын хүдэлмэрилэгшэдэй социалис уялга тухай». Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессэй коммюнике.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Түрүү дүй дүршэлэй хуудаһан» — тусхай полоса.

Гурбадахи хуудаһанда: Буряадай АССР-эй арадай хиналтын комитедтэ. Хилын саанаһаа. Элдэб һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: М. Степановай романһаа отрывогай үргэлжэлэл. Орон доторхи ба нютаг нютагай һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

11.25 — Дамжуулгын программа. 11.30 — Үхибүүдтэ зорюулан. «Сказка о Мите и Маше, о веселом трубочисте и мастере «Золотые руки» — телевизионно зүжэг.

«Орбита» харуулна:

13.05 — һүүлэй һонин. 13.10 — һурагшадта — «Будильнигай» программа харуулагдаха. 13.40 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 14.40 — Кино болгогдоһон уран зохёолнууд. «Муму» — И. С. Тургеневэй зохёоһон иимэ нэрэтэй повестёор табигдаһан уран һайханай фильм. 15.50 — **Үнгэтэ телевидени.** Концерт. 16.20 — Үнгэтэ телевидени. «Сказание про Игорев поход» — мультфильм. 16.50 — «Уласхоорондын панорама». 17.20 — 17.30 — Забһарлалга. 17.30 — **Үнгэтэ телевидени.** «Кино-аяншалагшадай клуб». 18.30 — «Хүгжэмтэ киоск» 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Уһан дээрэ СССР-эй түрүү һуури эзэлхын ... мүрысөөн. 20.00 — «Москвада хилын саанаһаа ... айлшад». 20.15 — **Үнгэтэ телевидени.** «Булад ... хатуужааб» — телевизионно уран һайханай фильм (...хи сери).

Улаан-Үдэ харуулна:

21.30 — Гүрэнэй орон... мын театрай зүжэгүүдэ... руулжа эхилһэн тухай. 2... — Эстрадна концерт.

«Орбита» харуулна:

23.00 — «А. Вознесенск... поэзи». 23.30 — Теле... харагшадай бэшэгүүдэ... хёогдоһон хүгжэмтэ ... грамма. 24.00 — «Время» ... мэдээсэлэй программа.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

14.40 — «Возвращение ... жизни» — уран һайханай фильм (2-дохи сери). 1... — Концерт.

ПОНЕДЕЛЬНИК.

Ноябриин 5.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 — Телепанорама (буряадаар). 19.2... «Взвейтесь кострами» ... үхибүүдтэ фильм-кон... харуулагдаха. 19.55 — «... хоорондын шэнжэлэл». 2... — «Канал барилгшад» ... дамжуулга. 20.45 — «Октябриин үдэрнүүд» — теле... онно фильм. 21.25 — һ... һонин (буряадаар). 21.3... — «Октябриин һайн... элидхэнэбди» гэһэн дам... га. 22.00 — «Гушаад о... дай түүхэ-революциин ф... мууд» гэһэн киноо... 23.10 — Үдэшын конц...

САГАЙ УЛАРИЛ

Ноябриин 4—8-най ... нуудта республика дот... үүлэтэйшэг байха. Ноя... 5—6-да зарим газарта ... зэргэ саһан ороход. Ба... тээһээ секундын 5—10 м... хүсэтэйгөөр һалхилха. ... пература һүниндөө 15-... үдэртөө 0—5 градус хү... болохоор хүлеэгдэнэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактор... 54-54; приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, ... редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секрет... — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сель... хозяйства — 64-36,63-86. пропаганды и агитац... 56-23, промышленности и строительства — 61-35, ... ветского строительства и быта — 69-58, культу... школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, инфор... мации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, ... шинное бюро — 57-63, фотолабораторная — 33-61.